
JMG

Kandidatuppsats i journalistik

2023-01-05

Institutionen för journalistik, medier och kommunikation

www.gu/sejmg

När skandalen faller mellan stolarna

– En kvantitativ jämförelse- och innehållsanalys av
två svenska politiska skandaler

Författare: Hugo Göthberg, Josefin Bengtsson, Yasmine Christensson Kavur

Handledare: Britt Börjesson

Kursansvarig: Elena Johansson

GÖTEBORGS UNIVERSITET
JOURNALISTIK, MEDIER OCH KOMMUNIKATION

Abstract

Title: “When the scandal falls through the cracks” – A quantitative comparison- and content analysis of two Swedish political scandals

Authors: Hugo Göthberg, Josefin Bengtsson and Yasmine Christensson Kavur

Level: Bachelor thesis in Journalism

Term: Autumn 2022

Supervisor: Britt Börjesson, JMG Gothenburg

The major objective of this study is to investigate how extensive the media coverage was in the largest newspapers, TV-news programmes and radio-news programmes around two political Swedish scandals that took place 20 years apart. The two investigations in question for this thesis are *Valstugereportaget*, conducted by the programme Uppdrag granskning in 2002 (SVT1), and the second one is *Partiernas hemliga pengar*, conducted by the program Kalla fakta in 2022 (TV4). This study has been done through a quantitative comparison- and content analysis method. We have constructed a theoretical framework based on the theory of medialization (Hernes, 1978) and the theory of media hunting criteria (Allern & Pollack 2009). To give an answer to our thesis, three questions were constructed:

1. Can both political scandals count as subjects of media hunting?
2. What similarities and differences can be seen in the reporting coverage regarding the two political investigations in press, radio and television?
3. Which factors can be assumed plays a part in the two scandals reporting range in press, radio and TV?

We have sorted articles and news broadcasts in both television and radio covering the two scandals using an analysis schedule. The sorted content was published during a one week period, in this case from the day the original investigation was broadcasted and six days forward. All the empirical material for this study was collected in November of 2022, and resulted in a total of 322 units of analysis.

The first question resulted in the conclusion that both political scandals could be defined as subjects of media hunting. As for the second question, the most prominent conclusion was that newspapers were the media which reported most frequently about both scandals. However the reporting range of *Partiernas hemliga pengar* subsided much faster than *Valstugereportaget*. The third question was answered by the multiple factors we found during this study, that can be applied as reasons for the different reporting coverage regarding the two scandals. The conclusion that can be drawn from our study, in addition to the fact that both cases can be seen as subjects of media hunting, is that *Valstugereportaget* was reported on 33 more times than *Partiernas hemliga pengar*. We were able to draw the conclusion that factors such as medialization, economic winnings and the changes in the media landscape possibly can play a part in the differences that have been seen throughout this study.

Keywords: Media hunting, scandal, medialization, the media landscape, media coverage.

Innehållsförteckning

1. Inledning	5
2. Problematisering	6
3. Bakgrund	8
3.1 Granskningarnas bakgrund	8
3.2 Granskningarna och valen 2002 och 2022	8
3.2.1 Uppdrag granskning - Valstugereportaget	8
3.2.2 Kalla fakta - Partiernas hemliga pengar	9
3.2.3 Valet 2002	9
3.2.4 Valet 2022	10
3.3 Organisationsförändringar TV och radio	10
3.4 Journalistik bakom betalväggar	11
3.5 Utveckling i olika mediers trafik över tid	11
4. Tidigare forskning och teori	14
4.1 Begreppen skandal och drev	14
4.2 Det politiska mediedrevet	15
4.2.1 Drevets mekanismer	17
4.3 Kriterier för drev	18
4.4 Drevets framtid	19
4.5 Medielandskapets utveckling	19
4.6 Medialisering	21
5. Syfte och frågeställning	23
6. Metod och material	24
6.1 Metodval	24
6.2 Material, urval och avgränsning	24
6.2.1 Tryckt tidning och webbtidning	25
6.2.2 TV	26
6.2.3 Radio	28
6.3 Metoddiskussion	30
6.3.1 Tillvägagångssätt och genomförande	30
6.3.2 Operationalisering	30
6.3.3 Tolkningsregler	31
6.3.4 Utförande av kodning	32
6.3.5 Validitet och reliabilitet	32
7. Resultat	34
7.1 Resultatredovisning av kodning	34

7.1.1 Resultat av tidning	34
7.1.2 Resultat av TV	36
7.1.3 Resultat av radio	38
7.2 Sammanslagning av alla rapporteringar (artiklar och inslag)	40
8. Analys	45
8.1 Kan de båda politiska skandalerna räknas som drev?	45
8.1.1 Valstugereportaget 2002	46
8.1.2 Partiernas hemliga pengar 2022	46
8.2 Vad finns det för likheter och skillnader i omfång av rapportering gällande de två politiska granskningarna i press, radio och TV?	47
8.2.1 Likheter i rapportering	47
8.2.2 Skillnader i rapportering	48
8.2.3 De totala rapporteringsomfånget	49
8.3 Vilka faktorer kan tänkas ligga till grund för de olika skandalernas rapporteringsomfång i press, radio och TV?	49
8.3.1 Medialisering	53
9. Slutsatser	56
9.1 Slutsatser kopplat till frågeställningar	56
10. Slutdiskussion	58
10.1 Förslag till vidare forskning	58
11. Referenslista	60
12. Bilagor	63

1 Inledning

Fyra dagar innan valet år 2002 fick det svenska folket ta del av en ny politisk skandal, nämligen *Valstugereportaget* (Uppdrag granskning, 2002). Det som följde var anklagelser om rasism, politiker som fick avgå och ett val som, delvis på grund av skandalen, kom att skifta fokus. 20 år senare, 2022, släpptes en ny politisk granskning vid namn *Partiernas hemliga pengar* av Kalla fakta (2022) några veckor innan valet, där avslöjande om kringgående av en korruptionslag var i centrum. Däremot rubbades dagordningen betydligt mycket mindre denna gång, än år 2002. Under svensk presshistoria har olika politiska skandaler fått olika stor betydelse för media och publik. I vissa fall kan det handla om skandaler av signifikant tyngd som fastnar på mediernas agenda och publikens läppar. I andra fall kan det handla om mindre signifikanta händelser som hade kunnat stanna vid en notis, men som på grund av publikens intresse får stor uppmärksamhet, varpå media rapporterar vidare om händelsen.

Denna uppsats kommer att jämföra rapporteringsfrekvensen av *Valstugereportaget* med *Partiernas hemliga pengar*. Två händelser som till förutsättningarna liknar varandra då man avslöjade politikerkandaler mitt under en valrörelse, men som fick mycket olika genomslag och konsekvenser. Har det politiska drevet per definition förändrats, eller är det utomstående faktorer, så som digitaliseringen, medielandskapets förändring och hur journalister återger nyheter som påverkar drevets existens? Exempelvis hur journalister använder sig av olika berättartekniker och medialiseringstekniker för att framföra en nyhet. För i dagens nyhetsflöde verkar vissa händelser försvinna lika snabbt som de blir uppmärksammade.

Mediedrev är ett fenomen som handlar om när en händelse får mycket uppmärksamhet i media, med elitpersoner eller makthavare som huvudperson. För att försöka förstå hur olika skandaler utspelar sig är det både viktigt att se till historiskt liknande händelser, men också förstå hur medielandskapet har utvecklats över tid. Idag kan exempelvis publiken frossa i ett brett och konstant nyhetsflöde olikt något tidigare (Nord, 2014; Wadbring & Jaakola, 2017). För sådana som sitter på politiska toppositioner räcker det inte alltid med att själva göra rätt. Om någon från samma parti en gång har gjort något som ifrågasätts kan därmed partiets språkrör eller partiledare också komma att ifrågasättas. I vissa fall kan ett snedsteg leda till att allt positivt inom en politikerkarriär nollställs. Däremot verkar det som att vissa politiker påverkas i en mycket lägre utsträckning än andra av sensationella avslöjanden (Nord, 2014).

Hur kommer det sig att ett drev kan bli större än ett annat när de båda har en liknande substans? Finns det skillnader i omfång av rapportering och i sådana fall varför? Eller kan de två politiska skandalerna denna studie ämnar att undersöka räknas som drev överhuvudtaget? Uppsatsen undersöker dessa frågor för att se skillnader och likheter i rapporteringsomfång, samt finna tänkbara förklaringar till varför den ena granskningen kan tänkas ha fått ett större genomslag medan den andra föll mellan stolarna.

2 Problematisering

I denna studie avser vi studera om man kan tyda skillnader i omfattning av rapportering om de två politiska skandalerna, samt diskutera kring om man kan se en förändring i de bakomliggande faktorerna till det politiska mediedrevets existens. Denna diskussion kommer föras till grund på tidigare forskning om drevets mekanismer, medialiseringstekniker och medielandskapets utveckling. De valda granskningarna är Uppdrag granskning – *Valstugereportaget*, även kallat *Rasismen i valstugorna*, och Kalla fakta – *Partiernas hemliga pengar*.

Denna studie växte fram med iakttagelsen av att politiska skandaler fortfarande är ofta förekommande, men att de idag får uppmärksamhet under en kortare period av medierna och dess publik. Vi har uppfattningen att det blivit en trend att politiska skandaler rapporteras om, men att rapportering dör ut allt snabbare – skandalerna genererar inte “den klassiska dreveffekten”. Med detta menas att vi har uppfattningen av att skandaler inte längre rapporteras om lika intensivt och till lika stort utsträckning som förr. Om denna iakttagelse skulle vara korrekt, leder detta därmed till att skandaler utmynnar i färre drev, och att skandaler således inte genererar “den klassiska dreveffekten”. Vi har också noterat att rapporteringen kring politiska skandaler inte får konsekvenser i lika stor utsträckning nu som förr, exempelvis att politikern får avgå. Ett sådant modernt exempel är *Hustvisten* där partiledaren för kristdemokraterna Ebba Busch, som har erkänt grovt förtal, trots det sitter kvar på sin post. Den drevkultur som varit synonymt med historiska politiska granskningar, existerar nu i mindre utsträckning. Möjligen på grund av ett ökat tempo i medieflödet och att det blir allt svårare att chocka en publik. Politiska granskningar kan dessutom vara invecklade och svårbegripliga för gemene man, till skillnad från exempelvis sensationsjournalistik som berör kändisar, eller snabba blåljusnyheter och annan mer alldaglig journalistik. Följaktligen blir det relevant att ställa sig frågan om politiska skandaler idag får lika stor offentlig uppmärksamhet som för 20 år sedan.

Studien fokuserar på det politiska mediedrevets utveckling ur ett modernt perspektiv. Vi kommer bland annat ta hänsyn till digitalisering och medialisering för att sedan kunna dra eventuella paralleller till vad dessa aspekter kan ha för påverkan på den journalistik som en politisk granskning är. Detta genomförs genom en jämförelse av rapporteringsomfång av en dåtida och en nutida politisk skandal. Det finns anledning att kritisera tidigare forskning då de studier som gjorts om mediedrev ofta återkommer till samma politiska drev, bland andra *Tobleroneaffären* och *Juholt-skandalen*. Vi ser också att forskningsområdet inom politiska drev brister i att studera moderna drev, som inträffat i relativ närhet. En anledning till detta kan vara att det inte förekommit särskilt många, eller att de politiska drevens förfarande har förändrats. Dessa aspekter väcker den hithörande frågan om det moderna politiska drevet har förändrats. Digitaliseringen och andra faktorer som kommit med medielandskapets utveckling kan hypotetiskt sett påverka de politiska drevens förekomst och tyngd, och med tanke på att ett av journalistikens huvudsyften är att granska makten vore det därför väsentligt att forska politiska granskningar utifrån den aspekten vi valt.

Genom att undersöka hur politiska mediedrev och skandaler ter sig idag, ökar förståelsen för

modern journalistik i relation till dagens mediesamhälle. Denna studie kan även tillföra kunskap till journalistbranschen gällande granskningars livslängd och betydelse. Studien belyser även möjliga likheter eller skillnader mellan det politiska mediedrevets existens under ett dåtida och nutida medielandskap.

3 Bakgrund

I detta avsnitt redogörs grundlig fakta om granskningarna “Partiernas hemliga pengar” och “Valstugereportaget”, detta för att tydliggöra hur de producerats och vad de innehåller. I detta avsnitt presenteras även central information om valet 2002 och 2022. Detta för att ge bakgrund till hur valen gick till i samband med att granskningarna. Vidare presenteras även relevant information om organisationsförändringar inom TV och radio för att förstå den utveckling som har skett under åren.

3.1 Granskningarnas bakgrund

För att öka kännedom om de två politiska granskningarnas likheter och skillnader blir det relevant att delge viss information. Båda granskningarna är genomförda av vedertagna granskningsredaktioner, Kalla fakta och Uppdrag granskning. Granskningarna är producerade under en valrörelse, och publicerade en kort tid innan valdagen. Man har en avsikt om att granska politiker och den makt de besitter innan nästa mandatperiod. Båda granskningarna är inspelade med dold kamera och innehåller hemliga samtal, och samtliga politiker som blev avslöjade konfronterades också i ansvarsutkrävande intervjuer. *Valstugereportaget* kretsar kring kommunala politiker runt om i landet, medan *Partiernas hemliga pengar* ifrågasätter politiker på riksnivå, hemmahörande i svenska riksdagen. Att granskningarna har olika geografiskt fokus kan komma att påverka dess räckvidd och spridning, samt vilken typ av publik som granskningarna riktats till.

3.2 Granskningarna och valen 2002 och 2022

Nedan presenteras de två granskningarna mer djupgående utifrån programbeskrivning av Kalla fakta om Partiernas hemliga pengar samt Johanssons (2006) beskrivning av Valstugereportaget.

3.2.1 Uppdrag granskning – Valstugereportaget

Uppdrag granskning publicerade sin granskning fyra dagar innan riksdagsvalet 2002. Det är en TV-granskning som till största del spelades in med dold kamera. Bengt Johansson, professor vid JMG på institutionen för journalistik och masskommunikation i Göteborg, skrev år 2006 boken “Efter Valstugorna: Skandalstrategier och mediemakt”. Där beskriver han Uppdrag gransknings reportage som följande:

“Under valrörelsen 2002 reste reportrarna Janne Josefsson och Lars-Göran Svensson från SVT:s samhällsmagasin Uppdrag granskning runt i de svenska kommunerna. Lars-Göran Svensson uppträdde som främlingsfientlig väljare och med dold kamera filmades politikernas reaktioner i valstugorna. Resultatet blev en storm av främlingsfientliga uttalanden. När programmet sändes var svensk valrörelsehistorias kanske största politiska skandal ett faktum. Moderaternas redan dalande opinionssiffror fick sig en extra skjuts nedåt och för de smygfilmade politikerna blev konsekvenserna i många fall långtgående. Flera politiker avgick direkt, andra undvek medieoffentligheten och vägrade att kommentera sina uttalanden. Men det fanns också politiker som fortsatte valkampanjen, nästan som inget hade hänt.” (Johansson, 2006).

3.2.2 Kalla fakta – Partiernas hemliga pengar

Kalla faktas granskning publicerades drygt tre veckor innan valet 2002. Detta är en TV-granskning som är publicerad i två avsnitt – en längre del där man får se självaste granskningen, samt en kortare del där man får se politiker ställas till svars. Granskningen varvas med inspelningar på dold kamera och hemliga samtalsinspelningar. Beskrivningen för vad granskningen handlar om är direkt citerad från TV4:s egna hemsida.

“I Kalla fakta-programmet publiceras hemliga inspelningar med toppolitiker som fuskar med en korruptionslag. Inspe­lingarna avslöjar hur politikerna kommer med kreativa lösningar för att kringgå syftet med lagen. Kalla fakta har tagit hjälp av två affärsmän med en stor förmögenhet för att ta reda på vad politikerna säger när de erbjuder miljonbelopp från en givare som vill vara anonym.” (TV4 Kalla fakta, 2002).

3.2.3 Valet 2002

Skandaler, stora som små, har nästan alltid varit en del av svenska valrörelser. Valrörelsen 2002 handlade nästan ingenting om politiska affärer, men mycket kom att handla om integrationsfrågor och att Folkpartiet (FP), nuvarande Liberalerna, hade gjort ett utspel om införande av språktest (Asp 2003). Efter detta oväntade uttalande rusade Folkpartiet uppåt i opinionsmätningarna. En del ställde sig kritiska till Folkpartiets utspel, och rasism och främlingsfientlighet var ämnen som kom att dominera valrörelsen. Detta intresserade sig Uppdrag granskning för. Framgången för Folkpartiet var objektivt sett inte så stor som medierna påvisade, men framgång i opinion ger framgång i medierna (Asp 2003).

Medierna behövde en förklaring till FP:s framgång och dubbade därför den innan kritiserade partiledaren Lars Leijonborg till Lejonkungen, ett tydligt exempel på personifiering av politiken. Personifieringen innebär identifikation med personen i fråga möjliggörs (Hernes, 1978). När bilden av Leijonborg och FP etablerades som valets vinnare, fanns det ingenting som kom att rubba den mediebilden. Sakpolitik i kombination med medielogik drev dessa framgångar. Språktest var från början ett moderat förslag som fick ett betydligt mindre genombrott än när FP la fram det. Förklaring till detta är att det kändes mer väntat, både av opinion och av medier, att en moderatledare att föreslå något sådant. Där ligger språktest i linje med de förväntade, tillskillnad från FP:s situation då det blev ett brott mot det förväntade. Moderaterna gick dåligt i opinion och blev dessutom tidigt stämplade i media som valets förlorare. Den 10 september, fem dagar innan valet 2002, förändrades allt. På bästa sändningstid mellan 20–21 i SVT1, med över en miljon tittare, sändes Uppdrag granskning om valstugorna. Reportaget fick större genomslag i etermedierna än i pressen. Det var främst Moderaterna som debatten handlade om. Moderaterna tappade tre procent de sista dagarna innan valet, men varken till Folkpartiet eller Kristdemokraterna. Förklaringen blev att Moderaterna tappade väljare till ”soffan”, alltså att människor valde att inte gå och rösta (Johansson, 2006). Efter valdagen den 15:e september 2002 stod Sverige med en socialdemokratisk regering. Moderaterna slutade på 15,26 procent av rösterna, och Folkpartiet 13,39 procent (Valmyndigheten, 2019).

3.2.4 Valet 2022

Under valet år 2022 gav Novus/SVT ut opinionsmätningar varje dag. Dessa väljarbarometrar, det vill säga, hur det svenska folket hade röstat om det vore val idag, såg annorlunda ut dag för dag. Det gick att se en röd tråd i väljarbarometrarna mellan månaderna juli till augusti och augusti till september. De två största partierna gick från att vara Socialdemokraterna följt av Moderaterna, till att i augusti till september bli Socialdemokraterna som fortsatt största parti följt av Sverigedemokraterna. Både Moderaterna och Socialdemokraterna tappade stöd i väljarbarometern under opinionsciffrornas gång, medan Sverigedemokraternas väljarstöd ökade (Novus/SVT, 2022).

De tre sista veckorna innan valet pendlade det högra blocket (Moderaterna, Sverigedemokraterna, Kristdemokraterna och Liberalerna) och det vänstra blocket (Socialdemokraterna, Centerpartiet, Vänsterpartiet och Miljöpartiet) i vilket block som hade högst väljarstöd. Det vänstra blocket varierade alltifrån 46,7 procent i väljarstöd till 51,2 procent. Två dagar innan valet, den nionde september hade vänstra blocket enligt mätningarna ett väljarstöd på 49,7 procent. Det högra blockets väljarstöd skiftade i barometern allt emellan 47,3 procent till 52,2 procent. Två dagar innan valet hade det högra blocket enligt Novus/SVTs väljarbarometer 49,4 procent (SVT, 2022).

Det kan antas att Kalla faktas politiska granskning som släpptes den 18:e augusti, 24 dagar innan valet, inte hade en betydande inverkan på valresultatet år 2022. I granskningsavsnittet hör och ser man flertalet politiker försöka kringgå en korruptionslag. En av dessa är Liberalernas Lisa Flinth, som är liberal-politiker i Landskrona och nationellt ansvarig för strategiskt ledningsstöd. I en hemlig telefoninspelning talar hon om hur viktigt det är att informationen om partiets försök till att kringgå lagen inte kommer ut. Hon säger, "det skulle kunna få väldigt stora konsekvenser. Vi har ju inte riktigt några marginaler i trovärdighet, utan om det kom ut en artikel om detta mitt i brinnande valrörelse och vi missar riksdagsspärren skulle jag aldrig förlåta mig själv". (Kalla fakta, 2022). Detta är ett exempel och en förstärkning om tron att granskningen inte hade en stor betydelse för valresultatet, då Liberalerna fortsatt höll sin plats över riksdagsspärren som är 4 procent. I valet 2018 hade fick Liberalerna 5,49 procent av rösterna (Valmyndigheten, 2022). Detta jämfört med deras valresultat 2022, där de fick 4,61 procent (Valmyndigheten, 2022).

3.3 Organisationsförändringar TV och radio

År 2007 genomfördes stora förändringar inom SVT. De tidigare rivaliserande nyhetsredaktionerna Rapport (SVT1) och Aktuellt (SVT2) slogs ihop efter en stor nyhetsutredning gjord av SVT. Denna sammanslagning resulterade i att sändningarna blev färre och att samma redaktion skapade båda programmen. Rapport kom att bli det kortfattade programmet och Aktuellt fick ett större fokus på analys och fördjupning (Journalisten, 2007).

Likaså gjorde Sveriges Radio mellan 2009-2010 en egen intern nyhetsutredning. Denna ledde fram till en omorganisering och skulle resultera i bland annat ett bredare nyhetsutbud, profilerade nyheter till olika redaktioner, ökade resurser och kraft till agendasättande publika

sändningar och att Ekot riktade resurser till de mest publika sändningarna (Sveriges Radio, 2011).

3.4 Journalistik bakom betalväggar

I Sverige var tidningar som DN, Svenska Dagbladet, Sydsvenskan och flertalet lokala landsortstidningar snabba med att adoptera konceptet betalväggar. Den första betalväggen infördes på Dagens Nyheters hemsida omkring år 2013, fram tills dess var alla publikationer på hemsidan öppna. Med tiden har betalväggarna successivt utvecklats och utökats vilket i sin tur har lett till att vissa artiklar från tidigare än 2013 idag är låsta (A. Kallenberg, personlig kommunikation, 25 November 2022). Aftonbladet införde sin första betalvägg år 2003 (M. Schori, personlig kommunikation, 27 November 2022). Expressen införde däremot inte sina första betalväggar förens år 2018 (J. Odlander, personlig kommunikation, 28 November 2022). Sjøvaag (2015) tittade närmare på tre stora norska tidningar för att utläsa vilken typ av material som ofta hamnade bakom betalvägg. Hon kom fram till att nyheter om ekonomi, politik, sociala frågor och kultur ofta hamnade bakom betalvägg. Hon förklarar sin upptäckt genom påståendet att dessa typer av nyheter oftast är resurs- och tidskrävande, och genom att sätta dessa nyheter bakom betalvägg skyddar man värdet av sådan krävande journalistik. Vidare kom Sjøvaag (2015, s14) fram till att material som inte var skapat av den egna redaktionen (nyhetstelegram, videos eller former av pressutskick) var öppet för alla, medan journalistik (analyser, reportage eller liknande) skapat av redaktionernas egna reportrar hamnade bakom betalvägg.

3.5 Utveckling i olika mediers trafik över tid

Traditionell dagspress, radio och TV har under lång tid varit svenska folkets huvudkälla för information. Det finns en tydlig förändring som skett över de senaste decennierna som visar på att svenska folket rör sig alltmer bort från papper och tablånyheter till de digitala medierna (Myndigheten för press, radio och TV, 2020). Dagspressen och Public Service som en gång var de dominerande nyhetsförmedlarna har fått konkurrens. En av de större förändringarna i svenskarnas medieanvändning är i dagspressen. Siffror från Myndigheten för press, radio och TV (MPRT, 2020) visar på att under tidsperioden 2000-2019 har andelen kvällstidningsläsare (papper) minskat från 30 procent till endast 5 procent. En markant skillnad om man jämför med trafikökningen av kvällstidningarnas sajter som gått från 8 procent år 2000 till att nu ligga på runt 42 procent.

Samma rapport från MPRT visar också en minskning av läsare av morgontidningarnas fysiska upplagor, dock sker den mest påtagliga minskningen under 2010-talet. Totalt sett har gruppen som läser fysiska upplagor av morgontidningar halverats under det senaste decenniet. Brytpunkten i tiden där webbläsare gick om läsare av fysiska upplagor kom därmed senare för morgontidningarna än för kvällstidningarna.

Även nationella och lokala radio-och TV-nyhetssändningar har sett en nedgång i tittare över de senaste 20 åren, främst under 2010-talet, även om den inte är lika anmärkningsvärd. Till exempel uppgav 61 procent av befolkningen 2019 att de tog del av lokalnyheter i radio och TV minst tre dagar i veckan medan år 2000 låg antalet på 80 procent. Sett till nationella

sändningar stod SVT, TV4 och SR för 73 procent år 2019 och 89 procent 2000 (MPRT, 2020).

Tabell 3.1: Sveriges tre största nyhetstidningar, upplagor läsarantal fysiska tidningar (2000/2017)

År	Tidning	Läsarantal/fysiska upplagor	
2000	Dagens Nyheter	951 000	
2000	Aftonbladet	1 334 000	
2000	Expressen (inkl. GT & KvP)	1 339 000	
År	Tidning	Läsarantal/fysiska upplagor	Minskning (procent)
2017	Dagens Nyheter	625 000	-34%
2017	Aftonbladet	538 000	-60%
2017	Expressen (inkl. GT & KvP)	508 000	-62%

Kommentar: Statistik från Nordicom

Tabell 3.2: Tre största TV-kanalerna, räckvidd till hushåll i Sverige via TV-apparat (2000/2021)

År	TV-kanal	Räckvidd/hushåll (procent)	
2000	SVT1	47%	
2000	SVT2	46%	
2000	TV4	48%	
År	TV-kanal	Räckvidd/hushåll (procent)	Minskning (procent)
2021	SVT1	31%	16%
2021	SVT2	14%	32%
2021	TV4	28%	20%

Kommentar: Statistik från Nordicom.

Tabell 3.3: Radions dagliga räckvidd i de tre största kanalerna var som följande (2000/2020)

År	Radio	Daglig räckvidd	
2000	SR P1	13%	
2000	SR P3	14%	
2000	SR P4	38%	
År	Radio	Daglig räckvidd	Minskning/Ökning (procent)
2020	SR P1	16%	+3%
2020	SR P4	36%	-2%
2020	RIX FM	12%	

Kommentar: Statistik från Nordicom.

4 Tidigare forskning och teori

I detta avsnitt presenteras tidigare forskning som avser ge djupare kunskap i ämnena mediadrev och medielandskapets utveckling. I samband med tidigare forskning presenteras även de teorier om kriterier för drev och medialisering som tillsammans bildar det teoretiska ramverket för denna uppsats. För att tydligt kunna skilja på begreppen skandal och drev redogör följande avsnitt skillnaden mellan dessa. Vidare redogörs för det politiska mediedrevet, vilket är den typen av mediedrev som uppsatsen analyserar. Vi går in i vilka mekanismer och faktorer som spelar in i just drev, samt hur drevets framtid kan komma att se ut.

Det skiljer 20 år mellan de valda granskningarna som uppsatsen ämnar undersöka. För att förstå vad som påverkar den politiska granskningens existens under olika tidsepoker ser vi till medielandskapets utveckling. Därefter redogörs det för de två teorier, medialisering och kriterier för drev, som det uppsatsens teoretiska ramverket kommer att utgå ifrån.

För att kunna tyda varför rapporteringsomfånget såg ut som det gjorde för Valstugereportaget och Partiernas hemliga pengar, samt diskutera kring vilka faktorer som bidragit till rapporteringsomfånget, har vi valt att fokusera på teorier om kriterier för drev och medialisering som förklaringsverktyg. Dessa teorier utgör det teoretiska ramverket för denna uppsats.

4.1 Begreppen skandal och drev

För att tydliggöra skillnaden mellan vad som skiljer skandalen och drevet kan man säga att skandalen är den utlösande händelsen till att ett mediedrev uppstår. För att en händelse skall bli en skandal behöver den uppfylla en viss nivå av sensation. Gemensamt för de nyheter som blir skandaler är att det handlar om avvikelser från normala förhållanden där aktören kommer att bli kritiserad (Allern et. al, 2012) Skandaljournalistik samspelar därmed på många plan med de journalistiska berättarteknikerna som betonas i teorin om medialisering, inte minst intensifiering, personifiering och polarisering. Skandaler har därmed i regel ett högt nyhetsvärde redan från början (Nord, 2019).

En skandal blir i sin tur uppmärksammas av medierna. Om media finner att nyheten väcker ett stort intresse hos publiken, är det med stor sannolikhet så att media fortsätter rapportera om skandalen och dess händelseutvecklingen. Ett vanligt tema i ett skandalförlopp är att olika redaktioner okritiskt rapporterar om händelsen på ett likartat sätt. Om det då uppstår en intensiv bevakning och en gemensam fokusering från många olika redaktioner kan detta generera en entydig bild av skandalen och det är först då man kan tala om att skandalen gått över och blivit ett drev (Nord, 2019). Sammanfattningsvis kan man säga att alla drev tar form ur skandaler men alla skandaler blir inte till drev..

4.2 Det politiska mediedrevet

Mediedrevet är ett fenomen som handlar om när en händelse som är skandalomsusad får massiv uppmärksamhet i media, ofta med elitpersoner eller makthavare som huvudperson. På många sätt är "mediadrev" den ultimata måttstocken för vad en skandal kan komma att bli. Mediedrev har idag blivit synonymt med en typ av mediebevakning som är "omfattande, kritisk men ensidig och bär prägeln av en kampanj" (Pollack, 2016 s.1). Självas ordet "drev" härstammar från en jaktterm där människor och jakthundar drev viltet mot jägarna. Den moderna tappningen kan ses som en metafor av detta, där journalister och medier driver en story där enskilda personer kan uppfattas bli jagade (Pollack, 2016).

Man brukar tala om att mediedrev är i ett samspel mellan olika aktörer. De som involverar sig i drevet, redaktioner, källor och journalister, spelar alla en väsentlig roll i huruvida ett drev artar sig eller inte. Källorna blir de som förser journalisterna med information, och redaktionerna sprider ordet vidare. I denna process blir det medierna som avgör hur man gestaltar dramat, samt avgör vilka aktörer som får delta och hur mycket. Det finns också skilda meningar kring huruvida en nyhet ska klassas som ett drev, och i sådana fall i vilket skede. Studier som gjorts över flera decennier av stora nationella politiska skandaler fastslår att drev alltid varar i minst fem dagar i sträck, samt att de rapporteras om i minst två stora tidningar (Allern et.al, 2012).

När forskare undersökt vilka politiker som blir objekt för medierade skandaler framgår det att det ofta gäller högt uppsatta politiker med ministerposter i regeringen. Detta resultat är inte särskilt förvånande eftersom de med betydelsefulla regeringsuppdrag är under ständig mediebevakning, samt förväntas leva upp till ett mycket ansvarsfullt uppdrag. I och med dessa faktorer anses det även finnas ett nyhetsvärde och allmänintresse i att rapportera om makthavare. Skandaler som berör politiker på regeringsposter uppstår främst i samband med politiska händelser, snarare än privata händelser. Dock ser man ett mönsterskifte i skandaler kopplade till politiker utanför regeringsposition. I dessa fall kan skandalen likväl vara kopplade till den privata och politiska sfären (Allern et. al 2012, s. 42-43). Konsekvenserna av en politisk skandal kan bli att politikern antingen avgår, men det kan likväl mynna ut i att politikern sitter kvar på sin position. Nämnvärt är det att, enligt Allern et.al (2012), var Sverige det land i Norden som hade högsta antalet politiska skandalerna, men också där politiker fått behålla sina poster. Detta fenomen kan förklaras genom antagandet att det var relativt vardagliga och icke-normöverskridande skandaler (Allern. et.al, 2012 s.44-45).

För att ett politiskt mediedrev ska uppstå behövs det en utlösande faktor, en politisk skandal. Den mest förekommande typen av politiska skandaler är av ekonomisk karaktär, personlig karaktär där man synat ett oacceptabelt beteende, eller maktmissbruk. Gällande just ekonomiska skandaler är det sällan den faktiska summan som avgör skandalens genomslagskraft. Snarare är det den moraliska aspekten av ekonomibrottet som står i centrum. Forskare har även kunnat utläsa att skandaler av personlig karaktär har ökat sedan 1980-talet. Skandaler av personlig karaktär är också något som medierna visar en ökad angelägenhet av att rapportera om. Definitioner och ramverk för vad som anses vara politiska skandaler är något som förmas med tiden. En annan typ av politisk skandal som vuxit fram i

Sverige under 2000-talet är något man benämner "*talk scandals*". Det handlar ofta om politiska yttrande som anses vara oacceptabla. Dessa spontana yttranden förekommer ofta under provokation, inte alltför sällan under en utfrågning från en journalist (Allern et. al, 2012).

Ur ett historiskt perspektiv har det i världens demokratier inte varit helt ovanligt med skandaler av alla dess slag. Skandaler är inte längre ett sällsynt fenomen och de har en tendens av att återkomma. De har blivit norm snarare än undantag. Vid skandalens uppkomst blossar händelsen upp och genererar stor uppmärksamhet i samhället, för att sedan försvinna och glömmas bort. Somliga mediedrev ersätts snabbt av en ny skandals chockerande avslöjande. En skandals levnadstid är också beroende av mediernas intresse för skandalen, och hur mycket information som läcker ut om den specifika händelsen. Med det sagt, är levnadstiden på varje enskild skandal, i dagens samhälle, tämligen kort. Cykeln av mediedrev däremot, består. Trots att politikens eliter ofta hamnar i blåsväder brukar medborgare fortsätta med sina liv och endast engagera sig på ett ytligt plan (Tumber & Waisbord, 2004a).

Korruption har in princip varit befintligt lika länge som politiken existerat, och är också ett ämne som genererar politiska skandaler. Trots att medierna driver skandalerna framåt och får stor spridning på både internt och externt hos politikerna, får sällan skandaler om korruption ett stort intresse från medborgarna. Politiska skandaler är ofta personfokuserade och berör en individ snarare än ett helt parti. Dessa skandaler drar till sig mer uppmärksamhet då de visar på en dubbelsidighet gällande vad en politiker säger kontra hur den faktiskt agerar (Tumber & Waisbord, 2004a).

Nyhetsmedierna blir arenan som distribuerar skandalerna, och det är via denna arena skandalerna kan eskalera till ett mediedrev. Det är när medierna konkurrerar om drevets bevakning som självaste storyn kan bli allt mer uppskruvad. Redaktioner strävar efter att uppnå nya nivåer av sensation och uppseendeväckande uppgifter, vilket kan påverka allsidigheten och korrektheten i gestaltningen av nyhetshändelsen. I denna bevakningsprocess finns också en risk att sprida vidare felaktiga uppgifter. Medierna blir på grund av detta inte enbart en arena som distribuerar skandalen, utan också en aktör som självständigt har en nyckelroll i hur nyheten gestaltas (Nord, 2019).

Forskare har kunnat tyda tre tydliga drivkrafter i drevets framfart. Först och främst är ekonomi och lönsamhet en drivkraft. Redaktioner har i regel ekonomiska intressen, och behovet av att tjäna pengar på en nyhet är ett faktum. En annan drivkraft som spelar roll i drevets förfarande är den som kommer med professionens regler, exempelvis att journalister anser det tillhöra professionen att granska makten. Slutligen är det drivkraften bakom det sociala, samhällssynen och allmänna uppfattningar som delvis avgör vad som blir en skandal och hur den rapporteras om (Nord, 2019).

Vissa politiska skandaler får stor medial uppmärksamhet, andra politiska skandaler, som förvisso även dem har potential till att hamna i omfattande skandalrapportering, får inte stor medial uppmärksamhet. Med utgångspunkt i att en skandal utmynnar i tystnad, har forskare studerat vad detta kan bero på. Man har kunnat utläsa att tystnaden främst uppstår när den politiska oppositionen inte utnyttjar skandalen i medierna. Om oppositionen inte visar något

större intresse för skandalen blir även redaktionerna mindre benägna att fortsätta rapportera om händelsen. Detta till skillnad från när motståndspartier möjligen nyttjar skandalen till egen politisk fördel, och energiskt driver vidare på den skandalösa uppfattning som etablerats efter händelsen. Då får även redaktionerna ett tydligt motiv till att göra uppföljningar på skandalhändelsen, både utifrån professionella och kommersiella skäl (Nord, 2019).

4.2.1 Drevets mekanismer

Drevjournalistiken är en ständig kamp om makten om att vara först (Nord, 2014). Själva drevet stammar ofta ur en politisk skandal eller granskning och tenderar att mynna ut och få sitt avslut när en person i maktställning tvingas avgå. Pollack (2016) redogör för vad som kan vara en medierad politisk skandal, och menar att skandaler uppstår när man bryter mot normer. Skandaler kan handla om olika saker, exempelvis pengar eller sex. När någon bryter mot normen eller moralen definieras det som en skandal. Normbrottet måste också ha sin utövare, och det är i detta skede som medierna och offentligheten tar uttryck i skandalen. Utövaren avslöjas och ställs inför offentligheten. Det är i detta skede som politikerna eller partiernas förtroende blir ifrågasatt varpå skuldbeläggning och spänning uppstår (Pollack, 2016). Nu för tiden skulle man även kunna se mediedrev som en form av marknadsstrategi för medieföretagen då scoop och skandaljournalistik ofta genererar stort publikengagemang (Allern et.al, 2012).

Det finns vissa typer av sakförhållande som i större grad bidrar till att politiska drev uppstår. Pollack (2016) menar att skandaler med personligt fokus, riktade mot en politiker, är ett vanligt fenomen inom mediedrev. Detta eftersom personfokuserade politikerskandaler har en högre kändisfaktor och innefattar en lättbegriplighet med låg abstraktionsnivå, som med enkelhet kan åskådliggöras. Denna typ av journalistik blir ofta "snackisar" i fikarummet, och skapar engagemang på sociala medier. Personfokuserade mediedrev lockar inte bara en stor publik, den är också billig att producera, vilket gynnar redaktionerna. Mer komplicerade sakförhållanden, såsom strukturella problem, får sällan stor uppmärksamhet i samband med en skandal, just på grund av att de saknar en "enkel kampanjprägel där många deltar" (Pollack, 2016 s.3). Dessa tendenser resulterar i att seriös grävjournalistik som behandlar mer komplexa politiska skandaler sällan blir så uppmärksammade som de personfokuserade skandalerna. Den gemensamma faktorn för skandaler som får genomslag och aktualiseras i drev är att de har ett personfokus.

Allern och Pollack (2016) har studerat nordiska medierade politiska skandaler och i samband med detta testat flera hypoteser, varav en flockdjurshypotesen. Ett drev förutsätter ett flockdjursbeteende. Det innebär att ett flertal olika aktörer befäster en och samma åsikt i ett förhållande och bortser från kritiken. Nyhetsorganisationer skapar och sprider vidare en gemensam verklighetsuppfattning i frågan, och händelseförloppet byggs på när fler aktörer hänger med och bekräftar samma verklighetsuppfattning. Man håller sig till de etablerade tolkningsramarna, och det finns ingen som tar ansvar för att balansera eller pröva sanningen genom att ifrågasätta den. När Allern och Pollack testade flockdjurshypotesen blev den huvudsakligen bekräftad (Pollack, 2016).

Nord (2014) resonerar kring varför mediedrev blir till stora nyheter och delar Pollacks (2016) argument om att själva innehållet i skandalen måste vara något normbrytande. Vidare skriver Nord (2014) att likväl som innehållet i skandalen formas även drev utefter redaktioners rutiner. Likt det flockdjursbeteende som Pollack (2016) beskriver, menar Nord (2014) att drev kännetecknas av nyhetsredaktioners entydiga bevakning, där man ofta samspelar och förstärker varandras perspektiv. Således skapar den entydiga bevakningen en stor betydelse för allmänhetens uppfattning i vad den specifika skandalen handlar om.

“Det beskriver i allmänhet ett händelseförlopp på som på många sätt är i samklang med en väl etablerad nyhetsdramaturgi: där finns ett överraskande avslöjande, en uppföljning med uppseendeväckande tystnad, därefter förnekanden, undanlidanden eller erkännanden, en möjlighet till kommentarer från ett stort antal andra inflytelserika aktörer och i de flesta fall en avslutande dramaturgisk höjdpunkt kring den nu skandalomsusade personens sannolika avgång.” (Nord, 2014, s.7).

4.3 Kriterier för drev

I denna studie har vi tittat på utomstående faktorer påverkan på de två politiska granskningarna och valt att utgå från Allern och Pollacks (2009) kriterier för drev. De sätter ramverket för vad en nyhet bör innehålla för att definieras som ett drev, samt i vilket skede av rapporteringen en nyhetshändelse blir ett drev. Via denna teori ämnar vi kunna reda ut om *Valstugereportaget* och *Partiernas hemliga pengar* kan klassas som drev.

Allern och Pollack (2009) presenterar fem punkter som riktlinjer för hur man kan kategorisera en nyhetsrapportering som ett drev. Kriterierna togs fram som en hjälp för att definiera drev. Vi har valt att i denna studie förhålla oss till denna definition av drev, främst kriterium ett och tre då de faller in under studiens syfte (se avsnitt 5). Kriterierna är framtagna av framstående forskare inom området, samt att de har applicerats på tidigare forskning om nordiska politiska medierade skandaler. De fem kriterierna för vad som är och gör ett mediedrev är (Allern & Pollack 2009):

- 1. Mediedrev är en omfattande, intensiv och kritisk rapportering riktad mot en eller flera personer, organisationer eller institutioner.*
- 2. Det består av personliga anklagelser som kan karaktäriseras som en skandal.*
- 3. Det är en nyhetshändelse där flera dominerande redaktioner och medier deltar över en bestämd tid.*
- 4. Redaktioner och medier utgår från samma perspektiv, journalistiska vinkling och dramaturgi.*
- 5. Utgången i fallet är oviss.*

Allern och Pollack specificerar inte i sin teori om kriterier om vad som menas med “omfattande” och “intensiv” rapportering. Allern (2012) menar dock att en nyhet blir ett drev när det rapporterats om i minst fem dagar i sträck av minst två stora tidningar. I denna studie har vi därför valt att utgå från även denna definition när vi tittat närmare på rapporteringsfrekvensen.

4.4 Drevets framtid

Drevens framtida drivkrafter och mekanismer befinner sig i ständig utveckling. Nord (2014) skriver att särskilt betydelsefulla utvecklingstendenser för drevets framtid är den professionella kommunikationens utveckling, så som medietränade politiker och utvecklade krishantering, samt framväxten av internet och sociala medier. Den samhälleliga kommunikationen utvecklas i både privat och offentlig sektor, och generellt sett har PR-industrin professionaliserats. Detta har lett till standardiserade krishanteringsstrategier för att undvika blåsväder i största möjliga utsträckning. På grund av PR-utvecklingen och politikernas ökade förmåga att avstyra skandaler menar Nord (2014) att det kan antas att mediedreven i framtiden kommer att minska. Mediernas intresse svalnar av fortare nu än förr, dels för att nyheternas livslängd har blivit kortare i den digitala världen, och dels på grund av den utvecklade krishantering och kommunikationen. Intresse för en viss nyhet dör ut allt snabbare och redaktionerna strävar efter att tillfredsställa publikens behov av färskare nyheter. I och med internets framväxt har det även tillkommit allt fler arenor för sensationella nyheter att få spridning på. Medierna använder sig av fler sociala medieplattformar vilket kan leda till antaganden om att mediedreven kan öka i intensitet. Men det kan också antas leda till att dreven minskar om rykten på sociala medier inte får en stor spridning och därmed får ett mindre genomslag (Nord, 2014).

4.5 Medielandskapets utveckling

Under de senaste decennierna kan man se en tydlig och kraftig förändring av medielandskapet på grund av digitaliseringen på ett närmare radikalt sätt (Wadbring, Jaakkola 2017). I samband med internets framväxt började digitaliseringen av samhället att få genomslag redan år 1995. Trots det brukar man inte tala om dess faktiska genombrott förens cirka tio år senare, runt 2005. Sedan dess har medieutbudet ökat markant. Något som fått större slagkraft och ökning genom åren är underhållning och personlig kommunikation. Däribland hittar vi underhållningsmedier som Netflix, och olika typer av sociala medier. Samhället pumpas numera av konstant nyhetsinnehåll och regelbundna radio- och TV-sändningar. Trots att det fortfarande görs skillnad på dagspress och kvällspress går det att se en förändring i hur de förmedlar sina nyheter. Det var exempelvis längesedan dagspressen endast delades ut i lösnummer på morgnarna. Idag förmedlas alla nyheter i högsta grad online och utbudet är oftast större online än i mediets ursprungliga form, exempelvis tablå-TV eller papperstidningen (Wadbring, Jaakkola 2017).

Denna tekniska utveckling och marknadsförändring har ändrat förutsättningarna för bland annat nyhetsmedierna i Sverige. Bilden av att publiken, som ansågs vara passiv, har idag förändrats till att man snarare ser på publiken som aktiv och sökande. Idag finns möjligheten att aktivt kunna delta, att engagera sig, vilket inte var möjligt förr (Statens medieråd, 2019). Därmed har de tekniska framstegen öppnat nya dörrar till ett ökat personifierat användande av nyhetsmedier.

Ökat medieutbud och ökade valmöjlighet leder till att människor i större grad väljer det som faller i linje med deras personliga preferenser. Nyhetskonsumtionen har i takt med medielandskapets utveckling blivit allt mer polariserat. Forskning på området tyder på att det med stor sannolikhet kommer att fortsätta utveckla sig som sådant att nyhetsintresserade fortsatt kommer välja att konsumera nyheter, medan nyhetsundvikare fortsatt kommer välja andra kanaler framför nyhetsmedier. Glappet mellan dessa två grupper lär alltså bli större, en anmärkningsvärd utveckling sett till hur man tenderade konsumera medier i början av millenniet (Strömbäck, Djerf-Pierre, Shehata, 2013).

En central del för en redaktion ligger i att, i så stor utsträckning som möjligt, kunna producera egna nyheter, eller att ha en egen vinkel på en nyhet. Det är genom att skapa egna nyheter som andra redaktioner tar efter ens unika nyhetsinnehåll, och man blir nyhetsledande. Egna avslöjanden eller granskningar väger tyngst hos många redaktioner, och därför är detta något man gärna eftersträvar och satsar på att genomföra (Johansson, 2008).

På senare år har marknaden skiftat markant. Det som slagit igenom som en central nyhetsdistributör runt 2010-talet är sociala medier. Hela fyra av fem svenskar uppgav i 2019 års nationella SOM-undersökning att de tog del av nyheter via sociala medier minst tre dagar i veckan (MPRT, 2020). Mobilanvändningen under 2010-talet har ökat i hela Europa, och inte minst i Sverige som är det landet där flest medborgare använder sin mobil för att ta del av nyheter (Westlund, 2017). Detta har resulterat i en annan slags nyhetskonsumtion än tidigare. Ett av de sätt som Westlund (2017) beskriver den mobila nyhetskonsumtionen på är kannibalisering. Med kannibalisering menar han att nyhetskonsumentens ökade mobilanvändning leder till en minskad eller upphörd konsumtion av andra traditionella nyhetsmedier.

Mobilutvecklingen har på många plan samspelat väl med journalistiken. Den har förbättrat möjligheter till interaktion mellan publik och aktör, samt ökat möjligheten för att ta del av nyheter exakt när som helst under dygnet. Det kan dock diskuteras om mobilens framfart har blivit en slags "dödsstöt" för de traditionella medierna och deras nyhetsverksamhet (Westlund, 2017).

För att övergripande beskriva medielandskapets utveckling över tid har MPRT listat fyra stycken händelser och förändringar som haft en stor inverkan på det svenska medielandskapet. Listan visar på hur landet har lämnat ett traditionellt medielandskap som bestod av få radio-och TV-kanaler, en hel del morgontidningar och två kvällstidningar. I och med att utbudet var litet konsumerade det svenska folket sina nyheter vid samma tidpunkt på dagen och nåddes av samma innehåll. Under slutet av 80-talet förändrades medielandskapet markant i och med TV via kabel och satellit. Det skedde en kommersialisering av medielandskapet, där nu reklamfinansierade TV-och radiokanaler tog plats. Detta ledde i sig till att dagspressens upplagor sjönk. Omkring millennieskiftet började digitala kanaler och medier växa. Medielandskapet blev allt mer digitaliserat, men trots detta nyhetskonsumerande folket huvudsakligen på det traditionella viset. Samtidigt kan man dock urskilja en gradvis förändring i människors beteendemönster i hur de tog del av sina nyheter. Slutligen listar MPRT globaliseringen av medielandskapet som en viktig beståndsdel. Idag

har mediekonsumenterna inom Sverige en möjlighet att välja fritt bland underhållningstjänster, medietjänster och sociala medier online. Vidare innebär detta att flertalet globala aktörer och medier tar stor plats inom den svenska mediemarknaden och det svenska medielandskapet (MPRT). Likt hur MPRT beskriver medielandskapets utveckling beskriver Strömbäck (2015) utvecklingen. Radion har förändrats från en typ av media där public service hade monopol med endast ett fåtal dagliga rikssändningar. Detta monopol har brutits och nyhetssändningar i TV och radio har gått från att vara sparsamma på 80-talet, till att sändas in princip dygnet runt med sociala medier och digitaliserade åtkomster (Strömbäck, 2015).

4.6 Medialisering

Nästa teori handlar om de interna faktorerna, det vill säga huruvida innehållet i granskningarna *Valstugereportaget* och *Partiernas hemliga pengar* kan ha bidragit till olika nivåer av uppståndelse. För att bryta ner detta har vi valt att titta på Gudmund Hernes (1978) framtagna berättartekniker som journalister använder sig av för att få en nyhet att bli intresseväckande. Detta kallas medialisering.

Begreppet medialisering innefattar berättartekniker som journalister använder sig av för att exempelvis förenkla och göra en nyhet intresseväckande. Medialisering påverkar således hur journalister återger och vinklar en nyhet. Inom journalistiken anses det vara grundläggande att hitta och presentera information som är relevant och central i en nyhetshändelse, och därmed bortse från den information som anses vara mindre relevant. Det är heller ingen självklarhet att den information som bedöms vara viktig väcker intresse, men den kan fortfarande vara nödvändig. Mediernas sätt att locka till sig publiken och fånga deras uppmärksamhet blir därför att använda sig av olika berättartekniker (Strömbäck, 2009).

Gudmund Hernes, en norsk nyhetsforskare, har forskat på hur medierna vinklar en nyhet för att attrahera sin publik, och därefter utvecklat en lista över vilka tekniker som är effektiva. Teknikerna, som redovisas i Hernes bok *Det medievidde samfunn* (1978), kallar han för *medialisering*. Berättarteknikerna är lika adekvata inom journalistiken nu som då. I boken redogör han för sex stycken begrepp - tillspetsning, förenkling, polarisering och konflikter, intensifiering och konkretisering. Sett till politiska skandaler går dess innehåll och struktur ofta i samklang med medialiseringens tekniker, och får därför i regel ett högt nyhetsvärde (Nord, 2019).

Tillspetsning - För att en nyhetshändelse ska bli intresseväckande behövs den vässas till. Genom att hålla sig kortfattad och vara tydlig med sin vinkel når man bäst ut till sin publik.

Förenkling - Komplicerade händelser eller företeelser ska förklaras på ett enkelt och begripligt sätt. Inom journalistiken bör man skala av innehållet och begränsa antalet nyanseringar och argument.

Polarisering och konflikter - Genom att förenkla olika meningar och åsikter i en fråga drar nyheten till sig mycket uppmärksamhet. Således väcker åtskilda åsikter och konflikter känslor hos publiken.

Intensifiering - För att kunna skapa en intresseväckande och levande historia är händelser med en spännande dramatik och upptrappning optimalt. Dessa kan vara berättelser som handlar om exempelvis brott och våld.

Konkretisering - Genom att uppmärksamma det konkreta i en nyhetshändelse, eller att konkretisera det som i grunden är abstrakt är olika sätt att fånga publikens uppmärksamhet.

Personifiering - Människor blir mer intresserade av nyheter och händelser om de går att knyta till någon individ. Genom att personifiera och möjliggöra en identifikation ökar möjligheten att få en nyhet att bli intresseväckande.

5 Syfte och frågeställning

Uppsatsens syfte är att undersöka hur omfattande rapporteringen var om respektive skandal, *Valstugereportaget* och *Partiernas hemliga pengar*. Vi kommer att titta på de tre största tidningarna, radio-kanalerna och TV-kanalerna år 2002 och år 2022. Studien ämnar att analysera hur omfattande mediernas rapportering om granskningarna var. Detta gör vi utefter uppfattningen om att det kan finnas två möjliga förklaringsfaktorer till om mediedrev minskat. Dessa är att medielandskapet har utvecklats väsentligt, och den andra har att göra med att de två politiska granskningarna vi undersöker är relativt lika, men trots det kan bygga på olika grad av medialisering.

Följande frågeställningar har formulerats för att besvara studiens syfte:

1. Kan de båda politiska skandalerna räknas som drev?
2. Vad finns det för likheter och skillnader i omfång av rapportering gällande de två politiska granskningarna i press, radio och TV?
3. Vilka faktorer kan tänkas ligga till grund för de olika skandalernas rapporteringsomfång i press, radio och TV?

Dessa frågeställningar kommer besvaras kvantitativt i studiens resultatkapitel. Vidare kommer resultatet diskuteras och analyseras utifrån studiens teoretiska ramverk och tidigare forskning i analyskapitlet, som till exempel Allern och Pollacks kriterier (2009) för drev och forskning om medielandskapets utveckling. Vi kommer även utgå från Hernes (1978) teori om medialisering för att se hur olika journalistiska berättartekniker som användes i granskningarna *Valstugereportaget* och *Partiernas hemliga pengar* kan tänkas påverkat hur mycket utrymme skandalerna fått i medierna. Detta eftersom att gestaltningen av en nyhetsstory kan vara avgörande för hur människor tar till sig den.

Med ovanstående frågeställningar ska vi analysera och diskutera kring om skandalerna kan räknas som drev, hur mycket de har rapporterats om samt vad som kan ligga till grund för rapporteringsomfånget. Den första frågeställningen ämnar kunna svara på huruvida båda politiska granskningarna går att kategorisera som mediedrev eller inte, med utgångspunkt i Allern och Pollacks (2009) kriterier. Den andra frågeställningen syftar till att kunna utläsa skillnader och likheter i mängden rapportering av vardera skandal i dess närtid. Den tredje frågeställningen ska därefter leda fram till vilka faktorer som kan tänkas vara av stor vikt gällande rapporteringsomfånget skandalerna generade.

6 Metod och material

I följande kapitel presenteras den forskningsansats som är vald för studien, samt motivering till varför denna är vald. Ansatsen är väsentlig att redogöra för då den utgör kärnan i studien. För att uppnå så hög transparens som möjligt kommer det också föras en diskussion om det urval som gjorts, samt redogöra för studiens validitet och reliabilitet. Här förklaras även, på ett djupare plan, det urval vi gjort av tidningar och radio-och TV-sändningar.

6.1 Metodval

Då vi undersöker två specifika skandaler under en veckas tid, samt undersöker hur frekvent de rapporteras om, utgår studien från den kvantitativa innehållsanalysen. Den kvantitativa innehållsanalysen är ett särskilt lämpat verktyg när man vill studera hur *frekvent* något förekommer, eller hur stort utrymme något får i en viss tid och rum (Esaiasson, Gilljam, Oscarsson & Wängnerud, 2012).

I denna specifika studie har katalogiseringen skett med hjälp av statistikprogrammet SPSS. I SPSS har vi kodat 322 analysenheter i form av tidningsinnehåll och TV- och radioinslag. Totalt kodades 118 radioinslag, 82 TV-inslag och 122 artiklar i tryckt tidning och webbtidning. Kodschemat är format utefter 17 variabler som tagits fram med grund i studiens teoretiska ramverk och tidigare forskning. Materialet som samlas in bearbetas inte enbart med ett mekaniskt räknande, utan också på ett tolkande och analyserande vis. Det är viktigt att både kunna se frekvens genom siffror, men också vad siffrorna faktiskt betyder (Esaiasson, et al. 2012).

Med hjälp av den kvantitativa ansatsen är vår förhoppning att på ett empiriskt sätt kunna dra generaliserande slutsatser. Detta är något som Nilsson (2000, s.111), som tidigare arbetat vid SOM-institutet, även poängterar vara den valda metodansatsens styrka: ”Den kvantitativa innehållsanalysen syftar alltid till att lyfta sig upp från det enskilda, med sikte på det generella”.

6.2 Material, urval och avgränsning

Innehållsanalysen fokuserar på totalt tre tidningar, tre TV-kanaler och fyra radiokanaler som samtliga är de största av sitt slag för respektive år, 2002 samt 2022. Vi har endast undersökt riksmidier då deras publikationer är ämnade för hela landets befolkning. Det hade blivit problematiskt att göra ett urval på lokala medier eftersom detta hade krävt en större avgränsning, och hade riskerat att inte bli representativt för de nyheter befolkningen kan ta del av. Avgränsningen är gjord med stöd av tidigare forskning om kriterier för drev. Vi har valt att göra ett nedslag i tiden från och med dagen då vardera granskning publicerades och under en vecka framåt, inklusive publiceringsdagen. Detta för att se om skandalerna blivit nyhetshändelser där ”flera dominerande redaktioner och medier deltar över en bestämd tid” (Pollack, 2016 s.1-2). Dessutom visar tidigare forskning på att en nyhet som rapporteras om i minst fem dagar i sträck av två stora tidningar definieras som ett drev (Allern, S., Kantola, A., Pollack, E. & Blach-Ørsten, M., 2012).

Urvalstiden för de två granskningarna är:

- *Valstugereportaget* (2002): Publiceringsdagen 10 september till 16 september.
- *Partiernas hemliga pengar* (2022): Publiceringsdagen 18 augusti till 24 augusti.

Eftersom att denna studie enbart handlar om att identifiera när respektive granskning nämns och/eller visas i medier har vi inte kodat exempelvis rubriker, bilder eller innehåll. Detta må vara intressanta aspekter av en möjlig drevkultur och skandaljournalistik som berör politiker. Vi har dock avgränsat oss till frekvens, och därmed blir inte frågan om *hur* man rapporterat relevant för vår studie.

6.2.1 Tryckt tidning och webbtidning

För att ta fram hur ofta tidningar och webbtidningar har rapporterat om de två politiska granskningarna har vi valt att använda oss av Mediearkivet Retriever som sökmotor. Urvalet av tryckt press och webbtidningar har gjorts med avgränsningen till de tre största tidningarna på riksnivå i Sverige. De tre största tidningarna och webbtidningarna på riksnivå under 2002 och 2022 presenteras från en studie som finns i kapitlet tidigare forskning. Studien, genomförd av Nordicom, visar att det år 2000 var Dagens Nyheter, Aftonbladet och Expressen (inkl. GT och Kvällsposten) som var de tre största tidningarna. På grund av att GT och Kvällsposten är lokala redaktioner under Expressen har vi valt att bortse från dessa och endast koda utefter de artiklar som Expressen har publicerat på riksnivå. År 2017 visar Nordicoms studie att de tre största tryckta tidningarna och webbtidningarna fortfarande är Dagens Nyheter, Aftonbladet och Expressen. Därmed kommer vi utgå ifrån samma tidningsredaktioner när vi studerar frekvens år 2002 och 2022.

Respektive tidning delas upp i tre olika avdelningar:

Aftonbladet:

- Aftonbladet print (artiklar i tryckt press)
- Aftonbladet webb (artiklar i webbtidning)
- Aftonbladet plus (artiklar bakom betalvägg)

Expressen:

- Expressen print (artiklar i tryckt press)
- Expressen webb (artiklar i webbtidning)
- Expressen premium (artiklar bakom betalvägg)

Dagens Nyheter

- Dagens Nyheter print (artiklar i tryckt press)
- Dagens Nyheter webb (artiklar i webbtidning)
- Dagens Nyheter login (artiklar bakom betalvägg)

Vi har valt att göra det kodbart om artikeln är publicerad bakom betalvägg eftersom denna mängd kan komma att bli intressant i analysen av studien. Vi har också beslutat att om en och samma artikel har publicerats för samma redaktion i både tryckt tidning och webbtidning, kommer denna räknas som två analysenheter. Detta motiveras genom att tryckta tidningar och webbtidningar når ut till olika publik, och är två separata plattformar som bidrar till bredare

räckvidd för en nyhet. För att göra sökningen i Mediarkivet replikerbar har vi valt att presentera våra exakta sökord och fraser.

Uppdrag granskning - *Valstugereportaget*

- ("uppdrag granskning" OR "rasismen i valstugorna" OR "valstugereportaget" OR "kyliga vindar i stugvärmen" OR "Janne Josefsson") AND (moderat* OR valstug* OR "Janne Josefsson" OR Uppdrag granskning OR "Lars-Göran Svensson" OR Reportage OR avslöja* OR SVT OR "dold kamera" OR granskning OR skandal* OR avgå).

Kalla fakta - *Partiernas hemliga pengar*

- ("Kalla fakta" OR "Partiernas hemliga pengar") AND (partier* OR hemlig* OR pengar OR donation OR bulvan OR bulvanupplägg OR korrupsionslag OR partisekreterare OR skandal* OR TV4 OR avslöja* OR granska* OR kryphål OR valspurt OR åtgärd OR givare)

Det finns brister i sökningen av artiklar i tryckt tidning och webbtidning. Det finns en risk att våra sökord i Mediarkivet inte täcker samtliga artiklar som hänvisar till eller rapporterar om de två politiska granskningarna. Vi har dock modifierat och reviderat sökningarna ett flertal gånger, och ovanstående sökningar är de som är rättvist avgränsade till våra granskningar, men som samtidigt visade flest träffar. Det finns även brister i urvalet som begränsar oss till de tre största tidningarna, och inte fler tidningar än så, då det med stor sannolikhet finns andra tidningar som rapporterat om dessa politiska granskningar. Vi har dock gjort en bedömning att de tre största tidningarna ger en generell bild av rapporteringen på riksnivå, och på grund av de tidsramar som vi håller oss till finns det inte med fler än de tre största tidningarna. Valet av nedslag i tid, från och med granskningens publiceringsdag och sex dagar framåt, är också något som kan bli en bidragande faktor till att delar av rapporteringen faller bort i vår kodning. Vi menar dock att den mest intensiva rapporteringen oftare infaller direkt efter att en skandal publicerats. Detta argument stödjer vi med tidigare forskning om politiska drev, och därav anser vi att vårt tidsurval är relevant för denna studie.

6.2.2 TV

Enligt tidigare presenterad studie från Nordicom var de största TV-kanalerna i Sverige år 2002 och 2022 följande: SVT1, SVT2 och TV4. I denna undersökning kommer urvalet från dessa TV-kanaler endast att bestå av nyhetssändningar. Med benämningen nyhetssändningar syftar vi endast till ett urval av kortare sändningar som specifikt fokuserar på rapportering av aktuella nyheter. Detta innebär att vi inte studerar nyhetsprogram i längre form, såsom TV4:as Nyhetsmorgon eller SVT:s Morgonstudio. De sändningar som kommer att observeras är Rapport (SVT1), Aktuellt (SVT2) samt Nyheterna (TV4). Samtliga program motsvarar vardera kanals största nyhetssändningar 2002 och 2022. Allt empiriskt material är insamlat och beställt ifrån Kungliga bibliotekets söktjänst för audiovisuella samlingar, Svensk mediedatabas (SMDB).

Tabell 6.1: Studien utgår ifrån dessa TV-sändningar från vardera kanal (2002/2022):

2002	Måndag–Torsdag (sändning/dag)	Fredag	Lördag	Söndag
SVT1 Rapport	12.00-12.10 19.30-20.00	19.30-20.00	19.30-20.00	12.00-12.10 19.30-20.00
SVT2 Aktuellt	18.00-18.15 21.00-21.30	18.00-18.15 21.00-21.30	18.00-18.15 21.00-21.30	18.00-18.15 21.00-21.30
TV4 Nyheterna	13.00-13.05 18.30-18.50 21.55-22.14	13.00-13.05 18.30-18.50 21.55-22.14	18.30-18.50 22.00-22.10	18.30-18.50 22.00-22.10
2022	Måndag–Torsdag	Fredag	Lördag	Söndag
SVT1 Rapport	06.30-06.35 18.00-18.18	06.30-06.35 18.00-18.18	18.00-18.18	18.00-18.18
SVT2 Aktuellt	21.00-21.38	21.00-21.38		21.00-21.22
TV4 Nyheterna	19.00-19.15 22.00-22.40	19.00-19.15 22.00-22.40	19.00-19.10 22.00-22.05	19.00-19.10 22.00-22.05

Kommentar: Valda program och tider för studien.

Vi har avgränsat oss till nyhetssändningar som visas under morgon, lunch, middag och kväll. Under 2002 sändes samtliga nyhetsprogram betydligt oftare än år 2022. Därför har vi valt att ha med fler sändningar från dessa program år 2002, för att det ska bli representativt i urvalet. Brister i vårt urval är att vi, på grund av tidsbrist, inte haft möjlighet att analysera samtliga nyhetssändningar och program från vårt tidsurval. Detta innebär att vi eventuellt går miste om sändningar där de politiska granskningarna nämns. Dock har vi valt ut de mest prominenta sändningarna från vardera TV-kanal, vilket innebär att studien kommer kunna skapa en generell bild av hur ofta skandalerna rapporterades om.

För SVT1:s nyhetsprogram Rapport har vi både 2002 och 2022 valt en förmiddagssändning och en kvällssändning. Detta är ett urval på två av fyra dagliga sändningar år 2002, samt två av nio dagliga sändningar år 2022. Vi har valt dessa specifika sändningar eftersom nya och stora nyheter kan uppstå under dagens gång, och mediernas dagordning kan förändras. Därför anser vi det viktigt att ha med en förmiddags- och kvällssändning från 2002 samt 2022. På lördag och söndag 2002 utgår förmiddagssändningarna på grund av att det är helgdagar, likadant gäller förmiddagssändningen år 2022, som också utgår på helgen.

År 2002 sändes SVT2:s Aktuellt tre gånger på kvällarna. Vi har gjort ett urval där vi valt de två längsta och största nyhetssändningarna. År 2022 sänds Aktuellt endast en gång om dagen, vilken också är en kvällssändning, därför kommer det endast finnas en sändning om dagen från detta år. Vi har valt att ta med två sändningar från år 2002 då det är tre timmar mellan

sändningarna, vilket innebär att nya nyheter kan ha uppkommit under tiden. På lördagar utgår Aktuellt-sändningen år 2022.

TV4 Nyheterna sändes fem gånger om dagen 2002, och vi har valt att analysera tre av dessa, vilka är en förmiddagssändning och två kvällssändningar. På helgen utgår dock förmiddagssändningen vilket innebär att vi endast analyserar två sändningar. År 2022 sänds TV4 Nyheterna endast två gånger om dagen, och ingen sändning utgår på helgerna. Vi har valt att ta med båda kvällssändningarna för att det ska vara mer jämförbart med sändningarna 2002.

6.2.3 Radio

Radioinslagen är insamlade från Kungliga bibliotekets söktjänst för audiovisuella samlingar, Svensk mediedatabas (SMDB), med undantag för Rix FM där materialet är taget direkt från deras egna hemsida. Enligt studien från Nordicom var de tre största radiokanalerna under 2000-talet P1, P3 och P4. P1 och P4 kvarstår som de största 2020-talet, men Mix Megapol och Rix FM har fler lyssnare idag än P3. Rix FM och Mix Megapol har i dagsläget ungefär lika stort publikantal, men eftersom Rix FM har sina egna nyhetssändningar har vi därför valt att Rix FM får representera den tredje aktören för 2022. Eftersom vi vill se till de största nyhetsredaktionernas rapporteringsomfång för sin tid har vi därför valt P1, P3 och P4 för år 2002 och P1, P4 och Rix FM för 2022.

Vi har valt ut nyhetssändningar för varje kanal med begränsningar till morgon, lunch, eftermiddags- och kvällssändningar i den mån det finns material för. Med nyhetssändningar syftar vi till kortare sändningar med fokus på rapportering av aktuella nyheter. Detta innebär att vi inte kommer kolla på nyhetsprogram som är av längre form. Sammanfattningsvis grundar sig urvalet av sändningar i att hitta jämförbara sändningstider och tidpunkter under dagen för respektive åren, samt att så representativt som möjligt spegla antalet sändningar och nyhetshändelser som äger rum under en dag.

Ekot sänder sina stora nyhetssändningar parallellt i flera kanaler samtidigt. Exempelvis sänds samma luncheko i samtliga kanaler. Vi har trots detta valt att koda sändningarna som olika program. Detta då vi anser att vardera sändning blir en unik eftersom alla kanaler når ut till olika publik. Detta är antagbart eftersom att de tre största kanalerna år 2002 och 2022 har olika stor räckvidd per svenskt hushåll (Nordicom). År 2002 sände ekot i P1 24 sändningar om dagen. Av dessa 24 har vi valt ut de fyra största sändningarna. P3 sände under denna tid kvart-i-fem ekot en gång om dagen, och P4 sände kvart-i-fem ekot på helgen.

Samma sändningar återkommer när vi tittar på år 2022 för P1, Ekot sändes då 25 gånger om dagen, varpå vi valt ut samma sändningar som från 2002. P4 har betydligt många fler Ekot-sändningar år 2022, då de sänder hela 27 gånger. Vi har valt att analysera ett morgoneko, ett luncheko samt kvart-i-fem-ekot och kvällseko, vilket är de fyra största nyhetssändningarna från P4.

När vi 2022 lyssnar på Rix FMs nyhetssändningar har vi valt att lyssna på alla fem/sex sändningar om dagen. Totalt blir det fler analysenheter för radio år 2022 på grund av Rix FM,

men vi motiverar att koda samtliga sändningar eftersom de enbart är en minut långa och att de som en kommersiell radiokanal bidrar med ett nytt perspektiv för vår studie.

Det finns brister i urvalet gällande radiomaterial. I och med vårt val av nedslag i tid kan det finnas en risk att rapportering om de utvalda granskningarna missas. Vi anser, trots detta, att i och med att vi väljer de mest prominenta sändningarna från vardera radiokanal kommer studien kunna ge en bild av om och hur ofta skandalerna talades om. En annan potentiell brist skulle kunna vara att P3 ersätts med Rix FM. Dock har vi valt att ersätta P3 med Rix FM eftersom det har skett förändringar i styrkeförhållandena under åren, det vill säga, att Rix FM idag har fler antal lyssnare än P3 (Nordicom).

Tabell 6.2 Studien utgår ifrån dessa radiosändningar från vardera kanal (2002/2022):

2002	Måndag-Torsdag	Fredag	Lördag	Söndag
P1 Ekot	06.00 12.30 16.45 22.00	06.00 12.30 16.45 22.00	06.00 12.30 16.45 22.00	06.00 16.45
P3 Ekot	16.45	16.45	16.45	16.45
P4 Ekot			16.45	16.45
2022	Måndag-Torsdag	Fredag	Lördag	Söndag
P1 Ekot	06.00 13.30 16.45 22.00	06.00 13.30 16.45 22.00	06.00 13.30 16.45 22.00	06.00 13.30 16.45 22.00
P4 Ekot	06.00 12.00 16.45 22.00	06.00 12.00 16.45 22.00	06.00 12.00 16.45 22.00	06.00 12.00 16.45 22.00
Rix FM	06.00 08.00 / 09.00 15.00 16.00 17.00 18.00	06.00 09.00 15.00 16.00 17.00 18.00		

Kommentar: Valda program och tider för studien.

6.3 Metoddiskussion

6.3.1 Tillvägagångssätt och genomförande

Vi har avgränsat oss till två politiska granskningar, och därefter samlat in artiklar från print tidningar och webbtidningar via Mediearkivet. Sedan har vi genomfört flertalet sökningar för att utforma det bästa sökalternativet för vardera granskning. För att tillgå TV-och radiomaterial vände vi oss till Svensk mediedatabas (SMDB). Där beställde vi material som passade vårt urval och nedslag i tid. Samtliga artiklar och inslag kodades i statistikbehandlingsprogrammet SPSS. Varje analysenhet motsvarar en kodad artikel, radioinslag eller TV-inslag. Vi har tagit del av olika radioprogram och TV-program. När vi använder benämningen "program" syftar vi på hela programmet. När vi hänvisar till ett radio-eller TV-"inslag" syftar vi till självaste inslaget i programmet som berör någon av granskningarna.

6.3.2 Operationalisering

I utformningen av studiens kodschema har vi arbetat kumulativt och hämtat inspiration av tidigare kvantitativa studier med fokus på bland annat frekvens. Vi kom fram till en slutgiltig summa av 17 variabler för att få fram de två granskningarnas frekvens i nyhetsrapporteringen. I operationaliseringen av studiens teorier har vi utgått både från Allern och Pollacks (2009) kriterier för drev och Hernes (1978) teori om medialisering. Dessa används även vid analysering av det färdigkodade materialet. Teorierna leder till operationaliseringen av våra slutgiltiga frågeställningar. Däremot har vi valt att inte använda oss av Allern och Pollacks (2009) fjärde kriterium "Redaktioner och medier utgår från samma perspektiv, journalistiska vinkling och dramaturgi". Detta beslut togs eftersom samtliga kodare har kodat olika material, vilket ger en alltför svag kunskap i att dra de slutsatser som kriterium fyra kräver. Den första frågeställningen bygger på Allern och Pollacks (2009) kriterier för drev och operationaliseras genom den teorin. Efter att kodningen har genomförts och det går att utläsa ett resultat som går att koppla till kriterierna. Kodningen kommer även enskilt kunna svara på frågeställning två – om det finns likheter eller skillnader i omfånget av de två rapporteringarna. Den tredje frågeställningen operationaliseras till sist efter att vi kunnat se om de två politiska granskningarna kan anses vara mediedrev, samt utefter teorin om medialisering och tidigare forskning om drev och medielandskapet.

Kompletterande till ovanstående teorier har vi själva gjort tolkningsregler (se avsnitt 6.3.3 nedan) för att studien ska vara anpassad till att se frekvensen i rapporteringen.

Variabel 2-7 (V2 = År, V3 = Månad, V4 = Dag, V5 = Veckodag, V6 = typ av media, V7 = Tidning) har hjälpt oss besvara frågeställning två, om det finns likheter eller skillnader i omfånget av de två rapporteringarna. Även variabel 9-11 (V9 = Radio, V10 = TV-program, V11 = Om TV/Radio tid på dygnet) har hjälpt oss se likheter och skillnader mellan olika kanaler och redaktioner. Variablerna 12 (Nämns granskningarna) och 13 (Om nämns, vilken granskning nämns) behandlar slutligen huruvida någon av de två granskningarna förekommer i artikeln eller sändningen. Om det är en radio-eller TV-sändning kodas det hur lång tid (V14 = Om radio/TV hur lång tid ägnas åt nyheten), i minuter och sekunder, som ägnas åt

granskningen. Detta gör det möjligt att kunna se om det varierar i hur mycket tid det totalt ägnas åt vardera granskning.

Vår frågeställning om huruvida de två granskningarna kan räknas som drev har kunnat besvaras med hjälp av V4 (dag) och V6, V7, V9 (om radio) och V10 (vilken aktör). Detta då vi utgår från kriterier om drev som menar att ett drev är något som innefattar en intensiv rapportering från minst två stora nyhetsredaktioner i minst fem dagar i sträck (Allern och Pollack, 2016).

Variabel 1 (kodare) var endast skapad för att kunna ha kontroll över vem som kodat vad. Variabel 8 (Om webb, bakom betalvägg) är en följd till variabel 7 (vilken tidning som gjort publikationen och om print eller webb). Variabel 8 syftar till att se hur många av de analyserade artiklarna som ligger bakom en betalvägg och hur många som är och har varit "gratis" att ta del av.

Utifrån samtliga variabler och det slutgiltiga kodningsresultatet, tillsammans med tidigare forskning och teorier, har vi sedan besvarat den tredje frågeställning, det vill säga, vilka möjliga faktorer som kunnat bidra till att resultatet ser ut som det gör.

6.3.3 Tolkningsregler

Med variabel 12 (nämns granskningarna) menar vi att granskningens namn, *Valstugereportaget* och *Partiernas hemliga pengar*, eller granskarnas namn, Uppdrag granskning och Kalla fakta, tydligt ska presenteras i artikeln eller inslaget från TV eller radio. Granskarnas namn ska dock förekomma i relation till de valda granskningarnas innehåll, exempelvis Uppdrag granskning i relation till valstuga och rasism. Eftersom *Valstugereportaget* har en historia av att nämnas vid olika namn, *Rasismen i valstugorna* och *Kyliga vindar i stugvärmen*, ingick även dessa titlar i kriteriet för att granskningen ska kodas som ett JA i V12. Om det istället handlar om ett flyktigt benämning av respektive granskning eller granskare, där det ej framgår exakt att man talar om just *Valstugereportaget* eller *Partiernas hemliga pengar*, har vi valt att koda detta som "okdobart". Om granskningar uppenbart inte omnämns har dessa kodats som ett "nej".

Variabel 15-17 (V15 = Om radio/TV nämns granskningen i puffen, V16 = Om radio/TV vilken placering i sändningen har nyheten, V17 = Om print-tidning finns nyheten om granskningen på första sidan) ger alla en indikation på hur man nyhetsvärderat och prioriterat granskningarna i TV, radio eller tryckt press. Variabel 15 visar om granskningarna nämns i puffen i TV och radio. Om en nyhet nämns i puffen är den prioriterad som en av de viktigare eller mer intressanta nyheterna som kommer tas upp i sändningen. Även variabel 16, som kommer tyda vilken placering granskningen får i TV eller radiosändningen, ger en antydning på prioriteringen kring hur viktig eller aktuell man anser nyheten vara. Ordet placering avgränsas till en numerisk variabel. Om granskningen exempelvis nämns som första nyhet i sändningen, hamnar den som nummer ett i kodschemat, och så vidare. V17 ger en indikation på när tidningar valt att högt nyhetsvärdera granskningarna. Detta har kodats genom att svara på om granskningarna förekommer på tidningens förstasida eller inte, i tryckt press. Webben har, till skillnad från tidning, ingen förstasida. Webbens förstasida är under ständig förändring

och går inte att se via Mediearkivet, därför går det heller inte att koda nyhetsvärderingen på webben. På grund av detta har vi valt att avgränsa V15-17 på TV, radio och tryckt tidning.

En brist som upptäcktes i kodningen av tryckt press och webbtidning är att vi inte har kodat artiklarna utefter vilken tid de publicerades, så som vi gjort med TV-och radioinslag. Detta var ett misstag som upptäcktes efter kodningen var avklarad, och vi tog ett beslutet att inte lägga till denna information i efterhand.

6.3.4 Utförande av kodning

Samtligt material har delats upp mellan oss uppsatsskrivare, och därmed har kodningen utförts separat i SPSS. Vi har fört en ständig dialog under kodningen, och om otydligheter uppstått har vi tagit gemensamma beslut. Detta för att minimera risken att koda olika.

Det totala bortfallet blev tre stycken radiosändningar från år 2022. Dessa är P4:a Kwart i fem ekot och kvällsekot den 20:e augusti, på grund av sportsändning. Morgonekot den 21:a bortföll på grund av att ridsport sändes på kanalen.

Efter att kodningen genomförts korrekturläste vi våra analyscheman för att upptäcka potentiella missing values eller kodningsfel, och slog sedan ihop de tre kodningarna till ett gemensamt analyschema.

6.3.5 Validitet och reliabilitet

För att uppnå god validitet och säkerställa att kodschemat utformats på ett optimerat sätt har vi läst flertalet uppsatser som har behandlat samma ansats eller liknande tillvägagångssätt som används i denna uppsats. I slutändan valde vi dock att utforma ett kodschema från grunden som passar vårt syfte och frågeställningar, utan större influenser från tidigare gjorda uppsatser eller forskning. För att aktivt motverka sådant som skulle kunna utgöra risk för systematiska fel satte vi upp tydliga definitioner och riktlinjer för hur vi skulle genomföra kodningen.

Vi har genomgående varit tre kodare som tillsammans bearbetat materialet. Trots att det finns fördelar som talar för att man bör koda tillsammans för att undvika feltolkningar (Esaiasson, et al. 2012) valde vi att koda materialet enskilt. Detta eftersom vi anser att vårt kodschema lämnar lite utrymme för egna tolkningar. Det finns dock en risk att vår variabel huruvida en granskning nämns i rapporteringen kan misstolkas om rapporteringen enbart ger en antydning till någon av skandalerna. Denna risk har vi tagit i åtanke och därav satt tydliga regler kring vad benämndet av granskningen ska innebära.

Mängden analysenheter för år 2002 och 2022 differerar en aning när det kommer till de olika medierna. Dock har vi valt ut de mest centrala sändningarna för respektive år. Mängden radio- och TV-sändningar har dessutom förändrats mycket på 20 år, därför anser vi att urvalet som gjorts är representativt och att differensen är så pass minimal att det i stort inte kan tänkas påverka resultatet. Tidningsurvalet skedde per automatik genom vår specificerade sökning i Mediearkivet. Även om mängden artiklar, radio- och TV-inslag varierar hamnade de slutgiltiga kodade analysenheter vardera för 2002 och 2022 på 161 stycken.

Bristande reliabilitet handlar om slump- och slarvfel under datainsamlingen och kodningen (Esaiasson, et al. 2012). För att upptäcka dessa fel har vi genomfört flertal slumpmässiga stickprov på olika analysenheter, samt gjort flera överblickar på hela kodschemat. Vi fann två felaktiga analysenheter på V2 (År) som vi korrigerade till rätt år. Dessa två felkodningar har skett på grund av mänskliga faktorer såsom slarv och trötthet. Resterande delar av analys-schemat var korrekt kodat. Självfallet hade ett riktigt reliabilitetstest varit att föredra, och eftersom detta uteblir inser vi att studiens generella reliabilitet dras ned något. Vi fastslår dock, som nämnt ovan, att vår typ av analys-schema och variabler lämnar ytterst lite utrymme för subjektiv tolkning. Enstaka missar som skulle kunna förekomma, trots våra stickprov och överblick på materialet, ger liten risk att påverka det slutgiltiga resultatet.

I vår studie ingår även analyser utifrån de teorier vi har valt, det vill säga, kriterier för drev (Allern & Pollack, 2009) och medialisering (Hernes, 1978). Vi har följt de befintliga definitionerna av vad respektive teori innebär och utifrån dessa har vi sedan på ett, i den mån vi kan, objektivt sett analyserat de två granskningarna. Vi är väl medvetna om att när man gör en analys som kräver att man på något vis tar ställning i hur något skildras eller tolkas, lätt kan leda till subjektiv tolkning. För att undvika subjektiv tolkning, och för att hålla hög validisk nivå, har vi gjort dessa analyser gemensamt. Vi har fört aktiva diskussioner om hur vi ska analysera materialet och haft de två teorierna som en tydlig ram. Trots detta går det inte att helt säkert säga att våra tolkningar förblir helt objektiva.

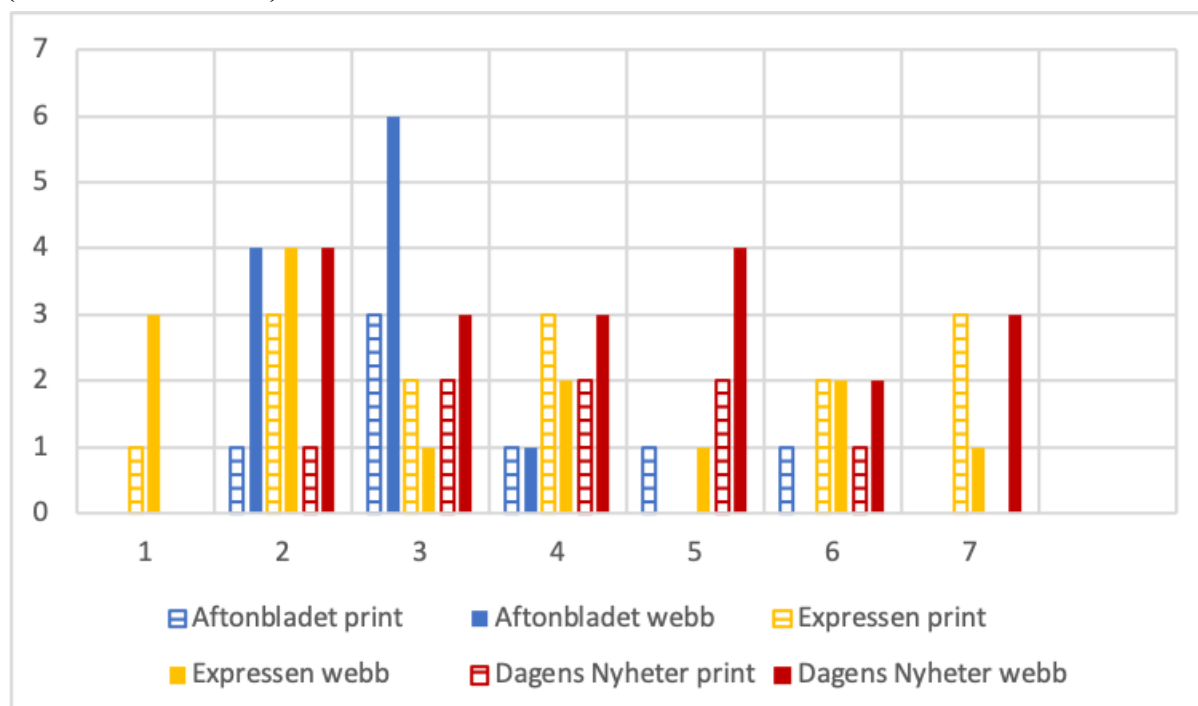
7 Resultat

I följande avsnitt presenteras vårt resultat av studiens kodning i form av flertal figurer och diagram. Utifrån figurerna förs en diskussion om resultatet och dess innebörd.

7.1 Resultatredovisning av kodning

7.1.1 Resultat av tidning

Figur 7.1: Rapporteringsomfång av Valstugereportaget i tryckt tidning och webbtidning (antal artiklar 2002)

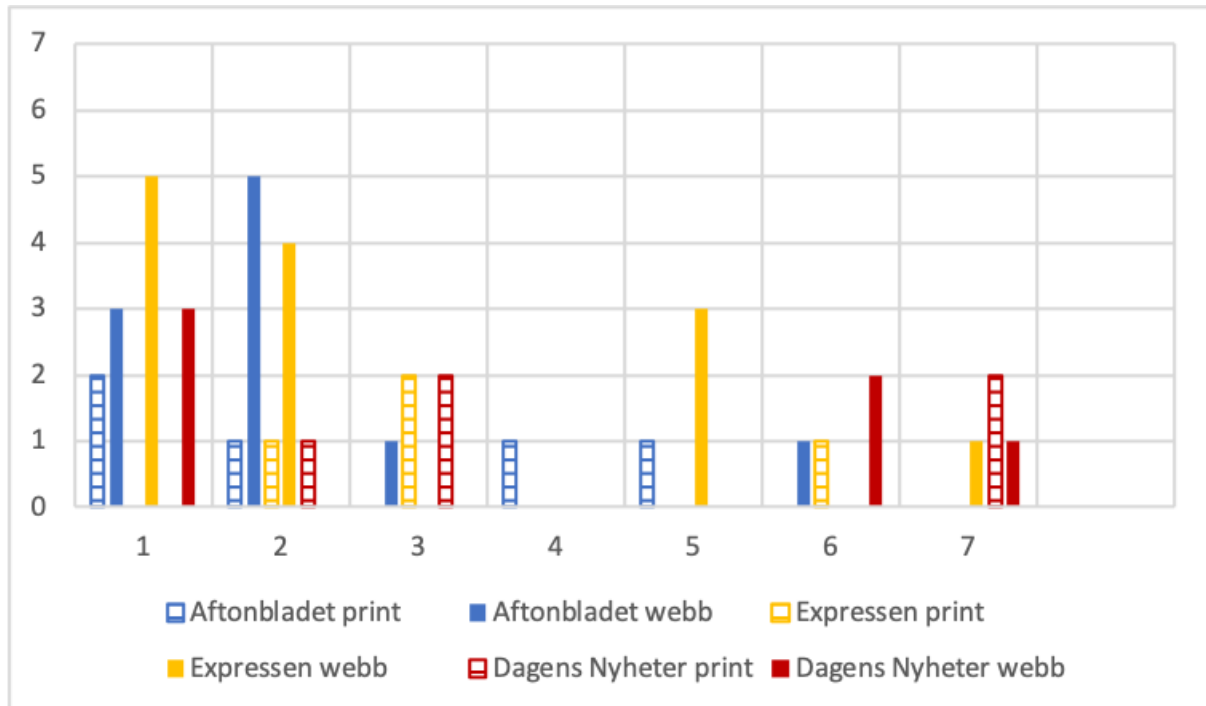
Kommentar: Datan är framtagen utifrån sökning i Mediearkivet. Den vågräta axeln redovisar dag för rapportering och den lodräta axeln visar antal rapporteringar.

Figur 7.1 visar hur det rapporterades om *Valstugereportaget* varje dag från publiceringsdagen och sex dagar framåt. Resultatet visar att samtliga tidningar har rapporterat om *Valstugereportaget*, men i olika omfång. Den första rapporteringsdagen är det endast Expressen webb och print som har gått ut med en nyhet om händelsen, vilket kan bero på att Uppdrag granskning sände *Valstugereportaget* på kvällen.

Dagen efter första publiceringsdagen av *Valstugereportaget*, dag nummer två i figuren, kan man tyda att rapporteringen tog fart. Samtliga tidningar är då aktiva i att skriva om granskningen, och Expressen webb och print är aktiva i att rapportera om händelsen under samtliga dagar. Aftonbladet webb är aktiva i att rapportera om *Valstugereportaget*, och publicerar sex artiklar under dag tre. Efter fjärde publiceringsdagen, slutar Aftonbladet webb att skriva om händelsen, men nyheten löper vidare i Aftonbladet print under två dagar till. Dagens Nyheter webb och Expressen print och webb är de redaktioner som rapporterar om *Valstugereportaget* fram tills sista publiceringsdagen.

Utifrån tabellen kan man urskilja att rapporteringen håller sig på relativt jämn nivå under samtliga dagar. Exempelvis rapporterar Expressen print lika mycket om händelsen andra publiceringsdagen som sista publiceringsdagen, och Dagens Nyheter webb publicerar mellan tre och fyra artiklar om dagen mellan andra och sista rapporteringsdagen.

Figur 7.2: Rapporteringsomfång av *Partiernas hemliga pengar* i tryckt tidning och webbtidning (antal artiklar 2022)

Kommentar: Datan är framtagen utifrån sökning i Mediarkivet. Den vågräta axeln redovisar dag för rapportering och den lodräta axeln visar antal rapporteringar.

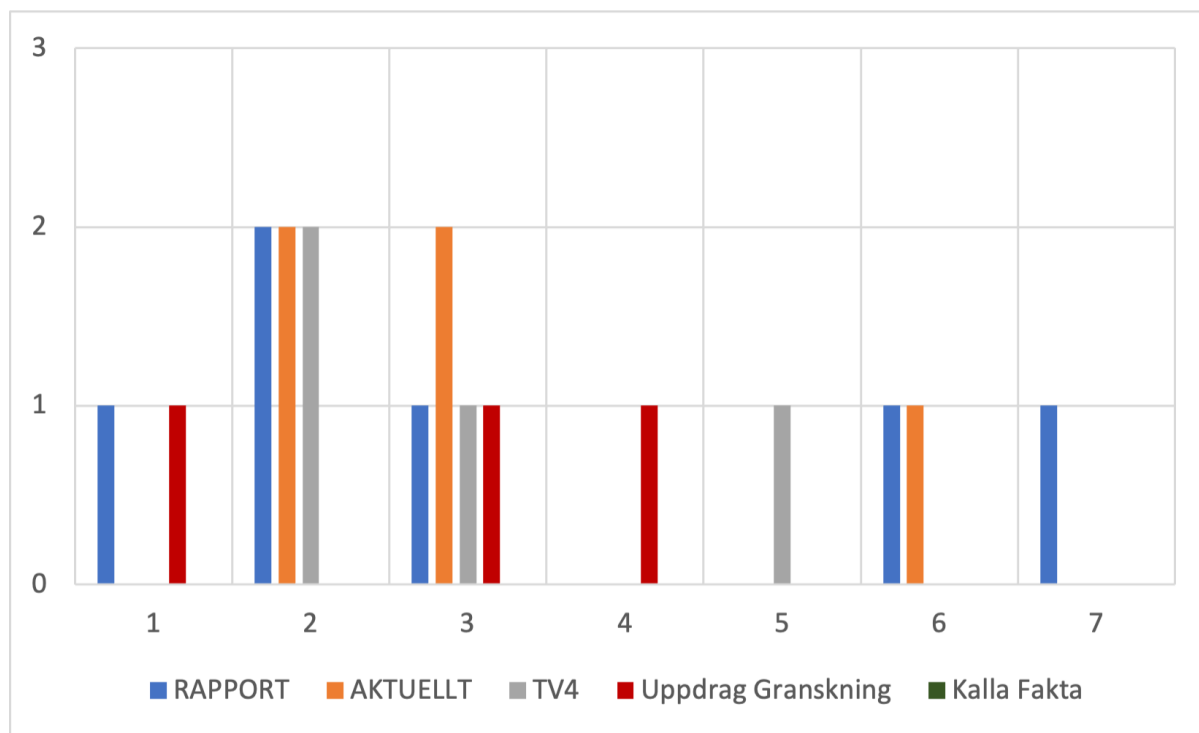
Figur 7.2 visar hur det rapporterades om *Partiernas hemliga pengar* varje dag från publiceringsdagen och sex dagar framåt. Den första dagen rapporterade alla tidningar om händelsen, förutom Expressen print och Dagens Nyheter print. Dagen därpå rapporterade samtliga tidningar, med Dagens Nyheter webbtidning som undantag. Dessa är även de dagar med högst antal rapporteringar totalt. De tidningar som rapporterade mest under dagarna var Expressens webbtidning och Aftonbladets webbtidning. Efter dag två syns det att rapporteringen om skandalen minskar drastiskt. Den tredje dagen rapporterades det om granskningen totalt fem gånger, och dag nummer fyra står Aftonbladets printtidning för den enda publiceringen för dagen. De tre sista dagarna rapporterades det fyra gånger per dag om händelsen, vilket kan visa på ett minskat intresse hos medierna.

Totalt har Aftonbladets printtidning publicerat fem artiklar, utspritt på fyra dagar. Deras webbtidning står för tio publiceringar under fyra dagar. Expressens printtidning har gjort fyra publiceringar under tre dagar, medan de publicerat 13 artiklar på webben. Dagens Nyheter har publicerat fem artiklar i sin fysiska tidning och sex artiklar på sin webbtidning. Utifrån detta kan avläsas att Aftonbladet webb samt print och Expressen webb samt print var de som

publicerade mest om granskningen. Dagens Nyheter publicerade minst i både digital form och tryckform.

7.1.2 Resultat av TV

Figur 7.3: Rapporteringsomfång av *Valstugereportaget* i TV (antalet inslag 2002)

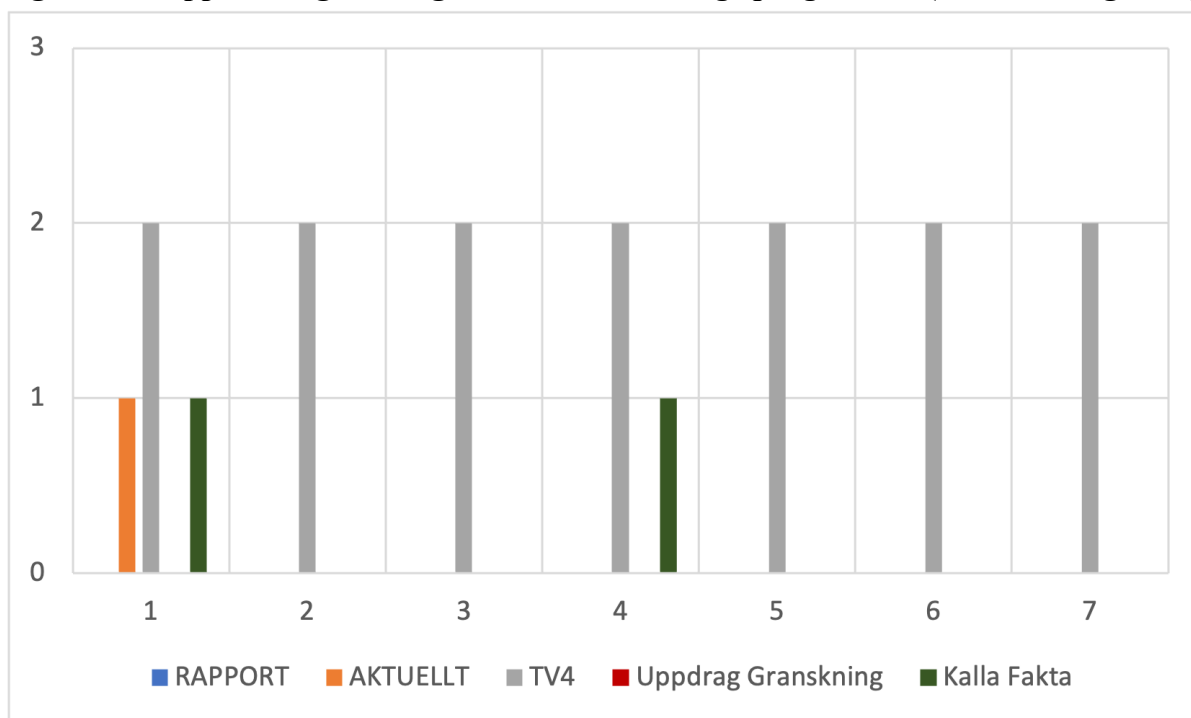

Kommentar: Datan är framtagen ur Kungliga Bibliotekets söktjänst för audiovisuella samlingar. Den vågräta axeln redovisar dag för rapportering och den lodräta axeln visar antal rapporteringar.

Resultatet i figur 7.3 visar att samtliga TV-kanaler rapporterade aktivt minst en gång under veckan om *Valstugereportaget*. SVT1, med programmet Rapport, var den kanal som under veckan rapporterade flest gånger om Uppdrag gransknings reportage (i sex sändningar) under nästan hela veckan. Bland annat på premiärdagen av *Valstugereportaget* var Rapport den första och enda nyhetsredaktionen som rapporterade om granskningen. Detta förmodligen då Uppdrag granskning och Rapports hemkanal är SVT1. Granskningen sändes sedan ytterligare i repris av SVT1 dag tre och fyra. Man kan dock inte utläsa i resultatet att det finns någon antydning att repressändningar skulle ha haft någon effekt på rapporteringsfrekvensen.

SVT2 med sitt program Aktuellt var den kanal som rapporterade näst flest gånger (i fem sändningar) på totalt tre dagar. Även TV4 rapporterade om *Valstugereportaget* på totalt tre dagar (i fyra sändningar). TV4 var även den kanal som snabbast slutade att rapportera om *Valstugereportaget*. Samtliga kanaler pratade om skandalen i minst en sändning dag två och dag tre, men rapportering avtog en aning dag fyra och fem. Vid valdagen, dag sex i figuren, fick rapporteringen återigen ett mindre uppsving. Överlag kan man tyda att rapporteringen ligger på en relativt jämn nivå veckan ut.

Figur 7.4: Rapporteringsomfång av *Partiernas hemliga pengar* i TV (antalet inslag 2022)

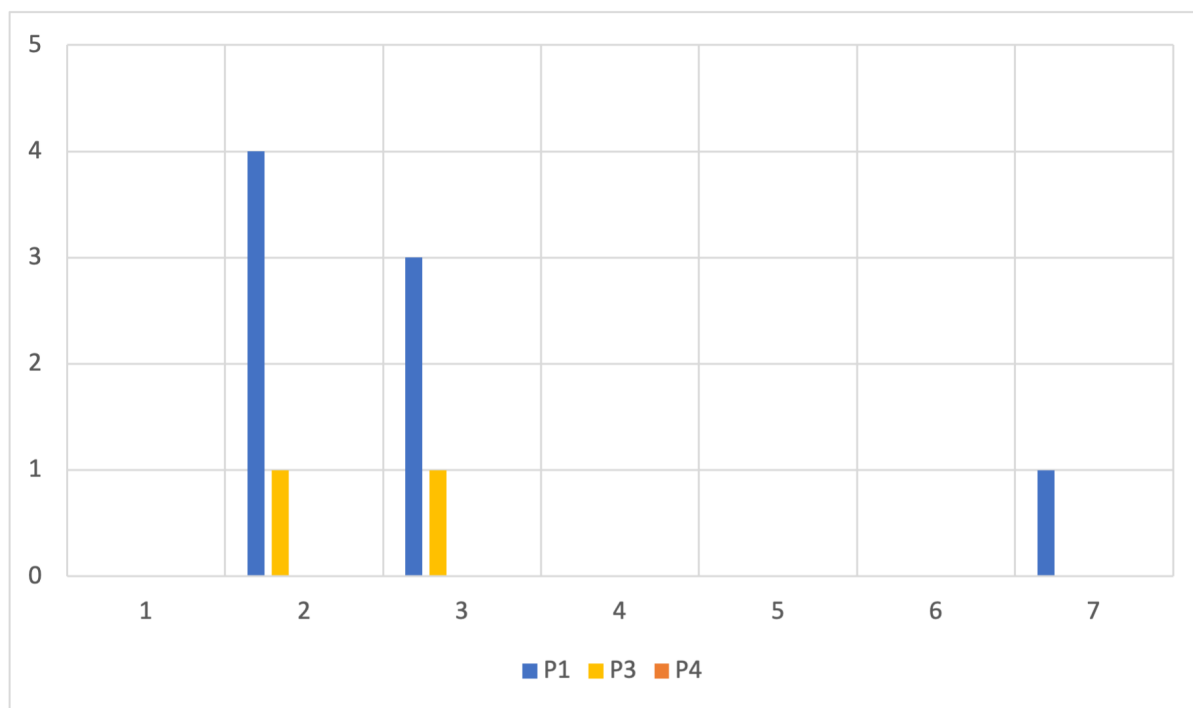
Kommentar: Datan är framtagen ur Kungliga Bibliotekets söktjänst för audiovisuella samlingar. Den vågräta axeln redovisar dag för rapportering och den lodräta axeln visar antal rapporteringar.

Figur 7.4 visar hur det rapporterades om *Partiernas hemliga pengar* i TV, varje dag från publiceringsdagen och sex dagar framåt. Det mest utstickande resultatet från denna figur är att TV4 står för den absoluta majoriteten av rapportering om *Partiernas hemliga pengar*. De har nämnt granskningen i sändningar två gånger om dagen, under samtliga dagar, totalt 14 gånger.

Aktuellt i SVT2 rapporterade om *Partiernas hemliga pengar* på första publiceringsdagen. TV4 Kalla fakta sände självfallet granskningen på premiärdagen, därefter har den visats i repris på TV4 Kalla fakta dag fyra. Man kan dock inte utläsa ur resultatet att det finns en antydning på att reprissändningen skulle ha någon specifik effekt på rapporteringsfrekvensen. SVT1 Rapport har inte rapporterat om *Partiernas hemliga pengar* under den valda perioden.

7.1.3 Resultat av radio

Figur 7.5: Rapporteringsomfång av *Valstugereportaget* i radio (antalet inslag 2002)

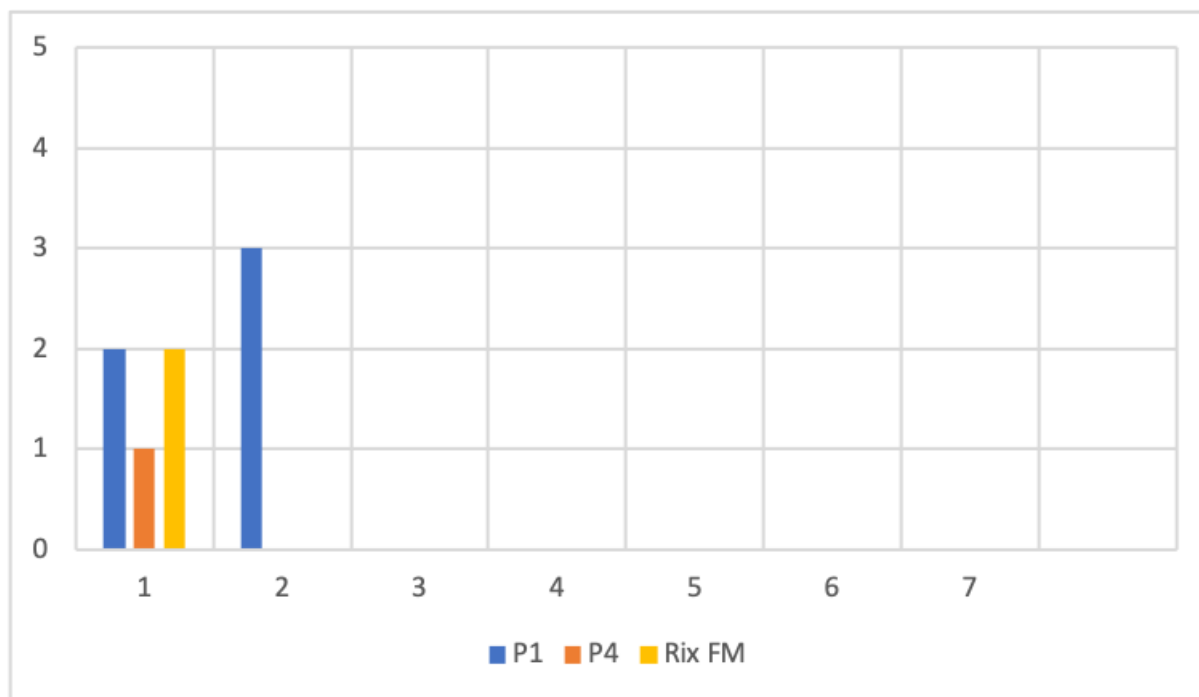

Kommentar: Datan är framtagen ur Kungliga Bibliotekets söktjänst för audiovisuella samlingar. Den vågräta axeln redovisar dag för rapportering och den lodräta axeln visar antal rapporteringar.

Resultatet i figur 7.5 visar hur ofta radiokanalerna P1, P3 och P4 rapporterat om *Valstugereportaget*. P1 står för den största andelen av rapporteringen och nämnde granskningen åtta gånger. P1:s största rapporteringsmängd förekom den andra publiceringsdagen efter att *Valstugereportaget* publicerats. Tredje publiceringsdagen fortsätter man frekvent att rapportera om händelsen, men därefter avtar rapporteringen för P1 kraftigt. Man nämner granskningen igen under den sändning den sjunde publiceringsdagen.

Figuren visar att P3 har nämnt granskningen totalt två gånger, en gång vardera under andra och tredje dagen efter publiceringsdatum. P4 däremot, har inte rapporterat om *Valstugereportaget*. En bakomliggande faktor till P4:s rapportering kan vara att de endast sände ekot en gång om dagen under helgen.

Figur 7.6: Rapporteringsomfång av Partiernas hemliga pengar i radio (antalet inslag 2022)

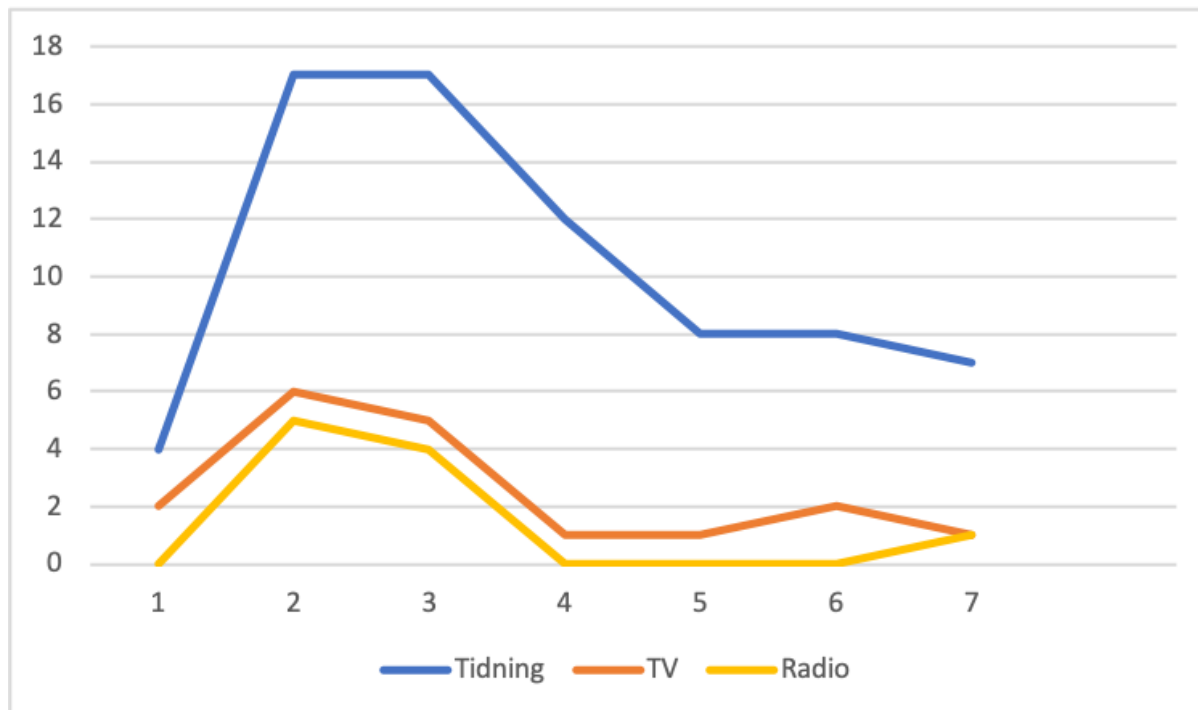

Kommentar: Datan är framtagen ur Kungliga Bibliotekets söktjänst för audiovisuella samlingar. Den vågräta axeln redovisar dag för rapportering och den lodräta axeln visar antal rapporteringar.

Resultatet i figur 7.6 visar hur ofta radiokanalerna P1, P4 och Rix FM rapporterat om *Partiernas hemliga pengar*. Utifrån denna kan man utläsa att rapporteringen om granskningen från samtliga radiokanaler inträffade under första publiceringsdagen, samt dagen efter. Under dessa två dagar nämns granskningen totalt åtta gånger från samtliga kanaler. Därefter sker ingen mer rapportering om *Partiernas hemliga pengar*. P1 är den radiokanal som nämner nyheten flest gånger, fem av totalt åtta gånger. P4 nämner granskningen en gång, och Rix FM två gånger. Både P4 och Rix FM gör sina omnämmanden under publiceringsdagen.

7.2 Sammanslagning av alla rapporteringar (artiklar och inslag)

Figur 7.7: Rapporteringsomfång av tidning, TV och radio för *Valstugereportaget* (2002)

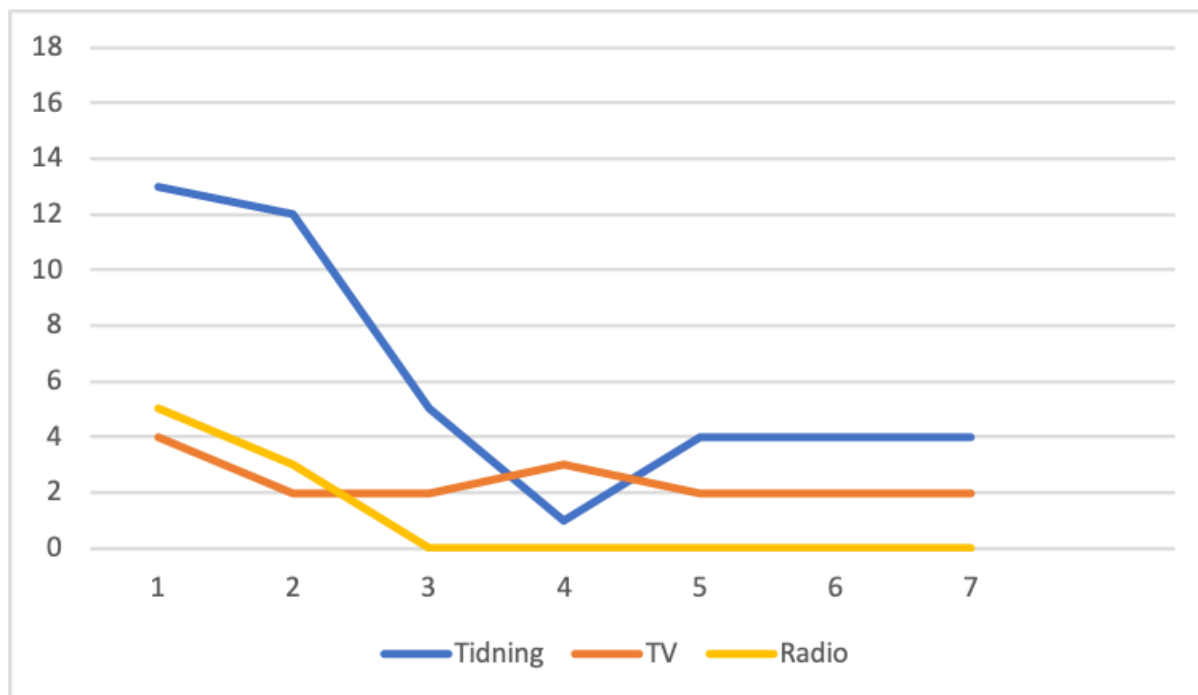
Kommentar: Datan är framtagen ur Kungliga Bibliotekets söktjänst för audiovisuella samlingar. Den vågräta axeln redovisar dag för rapportering och den lodräta axeln visar antal rapporteringar.

Utifrån figur 7.7 kan man utläsa att tidning står för den största andelen av rapporteringen. Dag två och tre når tidning sin rapporteringsskulpten där man nämner *Valstugereportaget* 17 gånger två dagar i rad. När TV når sin rapporteringstopp, den andra dagen i figuren, nämner man granskningen sex gånger under en dag. När radio når sin rapporteringstopp, vilket också är dag två, nämner man granskningen fem gånger.

Efter dag tre ser man en enhetlig nedgång i rapporteringen bland samtliga medier. Tidningsredaktionerna fortsätter att frekvent rapportera efter dag fyra, men både TV och radio avtar i sin rapportering.

Man kan tyda en generell trend i rapporteringen om *Valstugereportaget* år 2002. Denna är att samtliga medier når sin kulmen en och två dagar efter publiceringsdagen, därefter avtar rapporteringen. Den sjätte rapporteringsdagen inträffar valet 2002. Valet blir därav en naturlig anledning till att medierna förflyttar fokus från skandalen till valet, och rapporteringsomfånget minskar. Däremot ser man en blygsam uppgång för TV-rapporteringen den sjätte dagen. Både Aktuellt och Rapport nämnde *Valstugereportaget* denna dag (se figur 7.1.2) vilket kan ha att göra med att man återkopplar till skandalen i samband med att den tros påverka valresultatet. En tänkbar förklaring till varför tidningsrapporteringen håller sig på en hyfsat jämn nivå dag fem till sju kan vara att det var tätt inpå valet, men även för att moderatpolitikern Christer Ewe skapade rubriker då han vägrade avgå och därefter blev utesluten från partiet.

Figur 7.8: Rapporteringsomfång av tidning, TV och Radio för *Partiernas hemliga pengar* (2022)

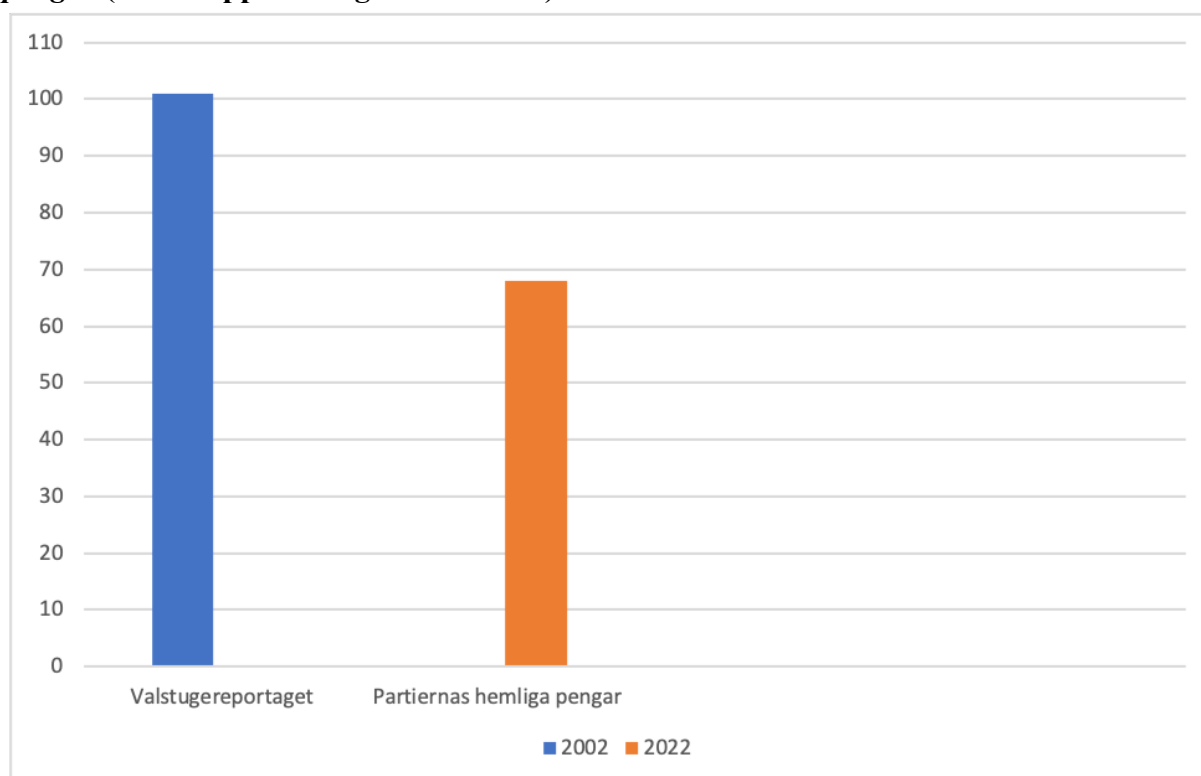
Kommentar: Datan är framtagen ur Kungliga Bibliotekets söktjänst för audiovisuella samlingar. Den vågräta axeln redovisar dag för rapportering och den lodräta axeln visar antal rapporteringar.

Utifrån figur 7.8 kan man utläsa att tidningarna stod för den främsta rapporteringen under den undersökta veckan. Rapporteringstoppen var den första dagen, vilket är av förklarliga skäl då nyheten är som färskast. Denna dag nämnde tidningar granskningen 13 gånger, radio fem gånger och TV fyra gånger. Därefter sker en markant minskning av rapportering i alla medierna.

Tidningarna gör en kraftig minskning efter andra rapporteringsdagen, men därefter sker en liten uppgång i slutet av veckan, på femte rapporteringsdagen. Detta följer repriserna av Kalla fakta som gick den fjärde publiceringsdagen i TV4, vilket också förklarar den mindre uppgången den fjärde dagen. Radion slutar rapportera om nyhetshändelsen från och med den tredje dagen och veckan ut. De enda nyhetsmedier som upprätthåller en någorlunda stabil rapporteringsfrekvens veckan ut är TV. Med det sagt är det värt att ha i åtanke att den absoluta majoriteten av TV rapporteringen kom från TV4 själva (se figur 7.4).

En tänkbar möjlighet till varför rapporteringen stördök under veckan kan vara att medierna inte fick nya vinklar på skandalen. Återkommande 2022 var att trots partisekreterare togs ur tjänst, gick de själva aldrig ut i medierna med besked eller kommenterade avgången. Till skillnad från 2002 där flera politiker blev omskrivna i media.

Figur 7.9: Total rapportering av *Valstugereportaget* respektive *Partiernas hemliga pengar* (antal rapporteringar 2002/2022)

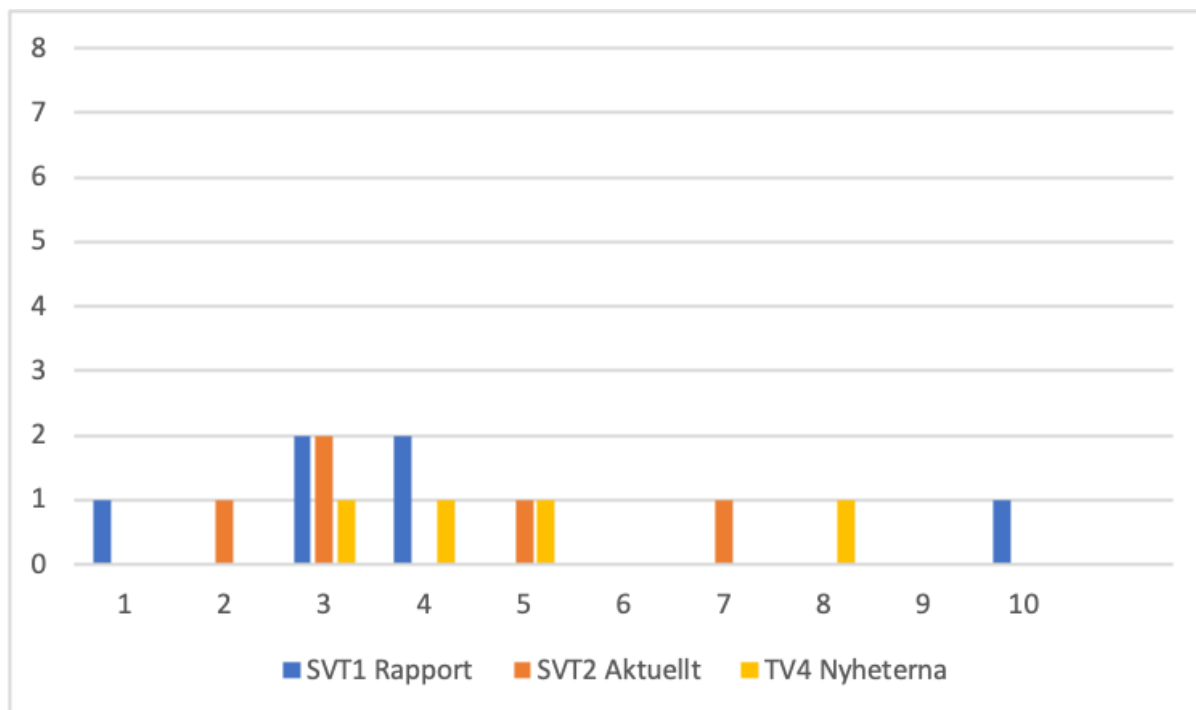

Kommentar: Datan om radio och TV är framtagen ur Kungliga Bibliotekets söktjänst för audiovisuella samlingar. Data om tidning är framtagen ur Mediearkivet. Den vågräta axeln visar granskningarna och den lodräta axeln visar antal rapporteringar

Utifrån figur 7.9 ser man en markant skillnad i omfång av rapportering gällande *Valstugereportaget* i jämförelse med *Partiernas hemliga pengar*. Totalt rapporterades det om *Valstugereportaget*, sammantaget i alla undersökta tidningar samt TV-och radioprogram, 101 gånger under den veckas tid vi undersökt. *Partiernas hemliga pengar* rapporterades det om 68 gånger under den vecka vi undersökt. Detta innebär att det rapporterades om *Valstugereportaget* 33 fler gånger än vad det rapporterades om *Partiernas hemliga pengar*.

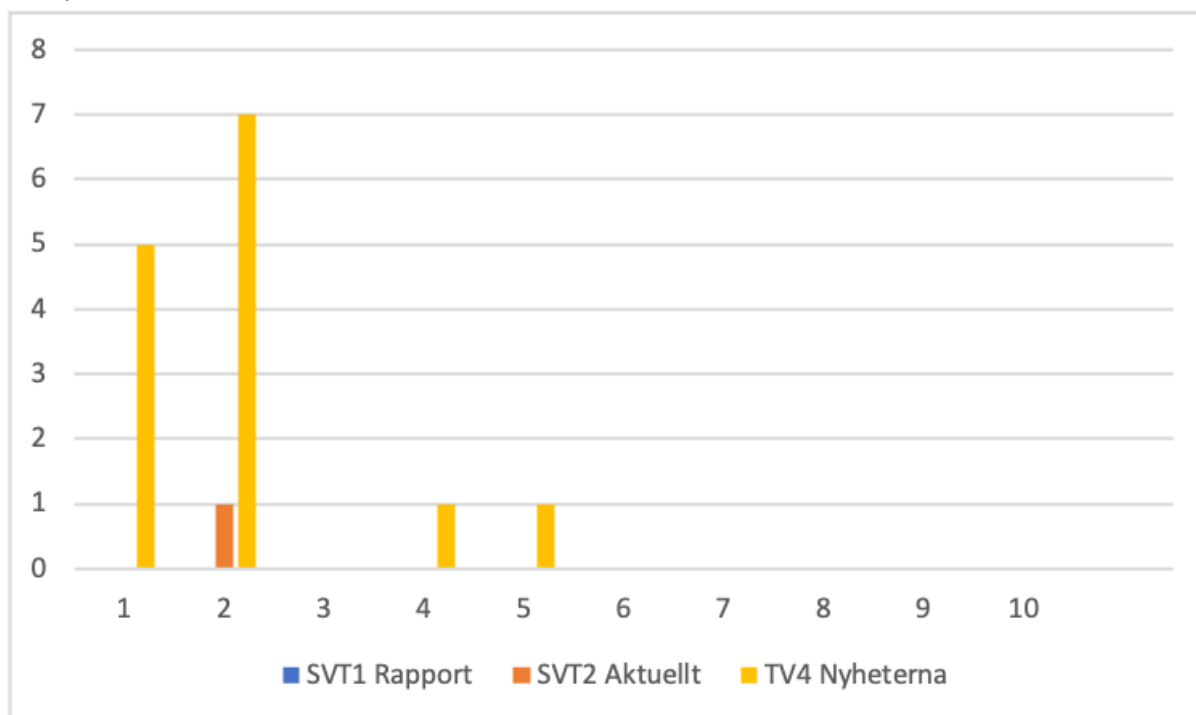
År 2002 rapporterade tidningarna sammantaget 73 gånger om *Valstugereportaget*, TV rapporterade 18 gånger och radio 10 gånger. År 2022 rapporterade tidningarna om *Partiernas hemliga pengar* 43 gånger, TV rapporterade 17 gånger och radio rapporterade 8 gånger.

Figur 7.10: Granskningarnas placering i nyhetssändningar på TV (plats i sändning 2002)

Kommentar: Datan om TV är framtagen ur Kungliga Bibliotekets söktjänst för audiovisuella samlingar. Den vågräta axeln redovisar placering i sändning, den lodräta linjen visar antal.

Figur 7.11: Granskningarnas placering i nyhetssändningar på TV (plats i sändning 2022)

Kommentar: Datan om TV är framtagen ur Kungliga Bibliotekets söktjänst för audiovisuella samlingar. Den vågräta axeln redovisar placering i sändning, den lodräta linjen visar antal.

Figur 7.10 och 7.11 visar vilken placering granskningarna har haft i TV-sändningarna. Det går att se att SVT1 och SVT2 är de kanalerna som huvudsakligen prioriterat *Valstugereportaget* som toppnyhet i sina sändningar. TV4 var dock mer avvaktande och uppmärksammade endast granskningen fyra gånger, varpå den hade placering tre, fyra, fem och åtta.

År 2022 rapporterade SVT1:s Rapport inte om *Partiernas hemliga pengar*, medan SVT2:s Aktuellt uppmärksammade granskningen i en nyhetssändning. I den nyhetssändningen hade granskningen placering nummer två. I övrigt rapporterade TV4 mest om granskningen, och den första dagen prioriterades den som första nyhet fem gånger, dag två på andra plats i sändningarna sju gånger. Därefter placerade TV4 nyheten på fjärde och femte plats i sina nyhetssändningar.

8 Analys

Nedan följer analyser utifrån studiens teoretiska ramverk med grund i resultatredovisningen. I kapitlet besvaras studiens frågeställningar som även är kapitlets underrubriker.

8.1 Kan de båda politiska skandalerna räknas som drev?

Allern och Pollacks (2009) kriterier för drev ingår i det teoretiska ramverk vi använder för att svara på frågeställningarna. Kriterium ett och tre handlar om omfattning och frekvens, och vägleder oss därför till att svara på frågeställning ett och två – “kan båda politiska skandalerna räknas som drev?” samt “vad finns det för likheter och skillnader i omfång av rapportering gällande de två politiska granskningarna i press, radio och TV?”. Kriterium två och fem handlar mer om innehållet i rapporteringen, och hur man rapporterat om den politiska skandalen. Trots att det grundläggande syftet med uppsatsen inte är att analysera innehåll har vi gjort den avvägning att det är högst väsentligt att operationalisera kriterium två och fem. Eftersom vi har tagit del av själva granskningarna, samt innehållet i rapporteringen i TV, radio och press, låter vi dessa två kriterier bli en utbyggnad på den kvantitativa innehållsanalysen. Kriterium två har således analyserats och besvarats genom Hernes (1978) medialiseringstekniker. Detta val har gjorts eftersom vi har sett de två programmen och därav inte kan bortse från hur innehållet i granskningarna har gestaltats. Kriterium fem uppfylls på sådant sätt att vid den tidpunkt som granskningarna publicerades var utgången i båda fallen oviss. Med detta menas, att man inte visste vad konsekvenserna till följd av reportagen skulle mynna ut i. Vi har som tillägg valt att använda oss av Allerns et.al (2012) definition av att en skandal kan räknas som ett mediedrev om de rapporterats om fem dagar i sträck i minst två stora tidningar. Detta kommer vi också kolla på, men vi har utvecklat det till att även se på TV-och radiosändningar. Vi har valt att inte använda oss av kriterium fyra. Detta beslut togs eftersom samtliga kodare har kodat olika material, vilket ger en alltför svag kunskap i att dra de slutsatser som kriterium fyra kräver.

- 1. Mediedrev är en omfattande, intensiv och kritisk rapportering riktad mot en eller flera personer, organisationer eller institutioner.*
- 2. Det består av personliga anklagelser som kan karaktäriseras som en skandal.*
- 3. Det är en nyhetshändelse där flera dominerande redaktioner och medier deltar över en bestämd tid.*
- 4. Redaktioner och medier utgår från samma perspektiv, journalistiska vinkling och dramaturgi.*
- 5. Utgången i fallet är oviss.*

Enligt kriterium nummer två ska rapporteringen bestå av personliga anklagelser som är av skandalkaraktär. Utifrån innehållet i rapportering om både *Valstugereportaget* och *Partiernas hemliga pengar* har man kunnat se att dessa typer av anklagelser framkommer, upprepade gånger. Genom vår analys har vi genom medialiseringstekniker konstaterat att vardera granskning uppfyller kriterium två. Bland annat fick moderaten Christer Ewe år 2002 stora mängder kritik i hanteringen av sina rasistiska uttalanden. Christer Ewe blev kritiskt

omskrivna då han vägrade avgå, och blev därmed istället utesluten från partiet moderatern. Även moderaten Ulf Björkman tvingades år 2002 lämna samtliga politiska uppdrag efter avslöjandet.

I eftermälet av *Partiernas hemliga pengar* riktas också personlig kritik mot bland annat den socialdemokratiska ekonomichefen Magdalena Agrell, samt liberalernas ansvariga för strategisk ledningsstöd Lisa Flinth. En kort tid efter Kalla faktas avslöjande år 2022 fick båda dessa politiker lämna sina tjänster, mot motiveringen att man vill förhindra att händelsen inträffar igen, och att deras beteende varit oacceptabelt.

8.1.1 Valstugereportaget 2002

Utifrån det utsatta ramverk för hur vi ska avgöra om *Valstugereportaget* kan räknas som ett drev samt vårt studieresultat kan vi dra följande slutsatser.

Rapporteringen av *Valstugereportaget* är enligt kriterierna omfattande och intensiv eftersom flertalet stora medier deltog i rapporteringen (se kriterium ett). Den rapportering vi tagit del av var kritisk och riktades huvudsakligen mot de enskilda politikerna som uttalat sig rasistiskt i valstugorna. Utifrån detta anses det att granskningen uppfyller det första kriteriet gällande huruvida skandalen kan räknas som ett drev eller inte. Under den undersökta rapporteringsveckan går det att utläsa ett mönster i att det rapporterades om granskningen under hela veckan av minst tre stycken rikstäckande medier varje dag. Som mest rapporterade tolv stora nyhetsredaktioner om avslöjandet. Som minst förekom det fem redaktionella omnämmanden. Detta innebär att *Valstugereportaget* följaktligen uppfyller kriterium tre och vårt tillagda kriterium gällande omfattningen av rapporteringen. Den har rapporterats om i minst två stora medier, minst fem dagar i sträck. I detta fall, i både tryckt press, webbtidning, TV och radio under en hel vecka. Sammanfattningsvis fastslår vi, utifrån våra uppsatta ramar, att *Valstugereportaget* uppfyller kraven för att få kallas ett drev.

Tabell 8.1: Mängd nyhetsredaktioner per rapporteringsdag (2002)

	Dag 1	Dag 2	Dag 3	Dag 4	Dag 5	Dag 6	Dag 7
Tidning	2	6	6	6	4	5	3
TV	2	3	4	1	1	2	1
Radio	0	2	2	0	0	0	1
Totalt:	4	11	12	7	5	7	5

Kommentar: Denna tabell visar hur många tidningar (press och webb räknade som separata enheter), radiokanaler samt TV-kanaler som har rapporterat om granskningen.

8.1.2 *Partiernas hemliga pengar* 2022

Utifrån det utsatta ramverk för hur vi ska avgöra om *Partiernas hemliga pengar* kan räknas som ett drev samt vårt studieresultat kan vi dra följande slutsatser:

Rapporteringen av *Partiernas hemliga pengar* är relativt omfattande och intensiv där flertalet

stora redaktioner deltog i viss mån. Men rapporteringen av denna granskning är inte lika intensiv och omfattande som den om *Valstugereportaget*. Däremot rapporteras det varje dag om Kalla faktas granskning och denna rapportering är kritiskt riktad mot enskilda politiker och hela partier. Detta betyder således att granskningen uppfyller det första kriteriet. Vidare är det värt att notera att om vi enbart utgår ifrån Allern och Pollacks kriterier, utan vårt egna tillägg, hade man inte kunnat säga att detta kan klassas som ett drev. Detta kriterium specificerar sig till att enbart analyser huruvida minst två stora tidningar rapporterar om granskningen i minst fem dagar. Vi har gjort ett tillägg där även TV och radio är inkluderat, samt att det ska rapporteras om händelsen under hela den utvalda veckan. Dag fyra rapporterar enbart en tidningsaktör om händelsen. Men i och med att vi även valt att ta hänsyn till TV och radio kan vi fortfarande säga att *Partiernas hemliga pengar* uppfyller kriteriet för att klassas som ett drev, med knapp marginal. Med detta går det att säga att granskningen även uppfyller det tredje kriteriet gällande att flera dominerande redaktioner och medier har deltagit i rapporteringen över en bestämd tid. I detta fall har flertalet stora medier rapporterat om granskningen varje dag under den bestämda veckan. Sammanfattningsvis fastslår vi, utifrån våra uppsatta ramar, att *Partiernas hemliga pengar* uppfyller kraven för att få kallas ett drev.

Tabell 8.2: Mängd nyhetsredaktioner per rapporteringsdag (2022)

	Dag 1	Dag 2	Dag 3	Dag 4	Dag 5	Dag 6	Dag 7
Tidning	4	5	3	1	2	3	3
TV	3	1	1	2	1	1	1
Radio	3	1	0	0	0	0	0
Totalt:	10	7	4	3	3	4	4

Kommentar: Denna tabell visar hur många tidningar (press och webb räknade som separata enheter), radiokanaler samt TV-kanaler som har rapporterat om granskningen.

8.2 Vad finns det för likheter och skillnader i omfång av rapportering gällande de två politiska granskningarna i press, radio och TV?

8.2.1 Likheter i rapportering

Utifrån figurerna i resultatdelen kan man utläsa diverse likheter i rapportering medierna sinsemellan. Till att börja med kan man utläsa från figur 7.5 och 7.6 att radio är det mediet som totalt sett rapporterar minst om granskningarna, både år 2002 och 2022. Det är även inom radio som rapporteringen dör ut snabbast för båda granskningarna – under andra eller tredje rapporteringsdagen.

Ytterligare en likhet i rapporteringen, som man kan tyda från figur 7.3 och 7.4, är att TV-redaktionerna håller den mest jämna rapporteringsnivån under hela veckan, både år 2002 och 2022. Inom TV går det även tydligt konstatera att det är kanalen som producerat granskningen som också rapporterar mest om den, vilket tyder på att redaktionerna

nyhetsvärderar sina egna nyheter högst. Något som är högst viktigt för många redaktioner (Johansson, 2008). Under 2002 är det Aktuellt och Rapport som nämner *Valstugereportaget* flest gånger, och år 2022 är det TV4 som rapporterat om *Partiernas hemliga pengar* absolut flest gånger. Nämnvärt är det dock att vid år 2002 var Aktuellt och Rapport två olika redaktioner, och därmed konkurrenter. Men eftersom att de både går under Public Service kan de också rapportera om samma nyheter (se Bakgrund s.8).

Att TV-redaktionerna främjar sina egna nyheter syns även i figur 7.10 och 7.11, som visar vilken placering nyheten har förekommit på i TV-sändning. År 2002 är det Aktuellt och Rapport som toppar med *Valstugereportaget* på första, andra och tredje placering. TV4 nämner endast *Valstugereportaget* som tidigast på en tredje placering en gång. År 2022 toppar TV4 med sin egen granskning på första och andra placering tolv gånger, medan Aktuellt toppar med *Partiernas hemliga pengar* på andra plats endast en gång.

Variabel 8 i kodschemat skulle visa på om artiklar låg bakom betalvägg. Kodningen resulterade i att det endast var en artikel som låg bakom betalvägg. Artiklar om granskningarna kunde därmed läsas som gratisjournalistik, vilket är en likhet sinsemellan. Förklaringen till detta kan vara att år 2002 hade varken Aftonbladet, Expressen eller Dagens Nyheter infört sina betalväggar (se bakgrund, sida 7). En möjlig förklaring för år 2022 är att redaktioner är mer benägna att sätta egenproducerade artiklar och granskningar bakom betalvägg, därmed har *Partiernas hemliga pengar* inte prioriterats bakom betalvägg (Johansson, 2008).

8.2.2 Skillnader i rapportering

Den mest prominenta skillnaden mellan åren 2002 och 2022 är mångfalden i TV-kanaler som rapporterade om granskningarna. År 2002 rapporterade samtliga kanaler intensivt, det vill säga, TV4 Nyheterna, SVT1:s Rapport och SVT2:s Aktuellt (se figur 7.3). År 2022 var det huvudsakligen TV4 som rapporterade om *Partiernas hemliga pengar*, Aktuellt nämnde endast granskningen en gång (se figur 7.4).

Vad gäller tryckt press och webbtidningar skiljer det sig i vilken tidning som rapporterat mest 2002 och 2022. Kvällstidningarna publicerade många artiklar, men i figur 7.1 går det att se att Dagens Nyheters webbtidning år 2002 står för flest publikationer om *Valstugereportaget*. De publicerade totalt 19 stycken artiklar från reportagens publiceringsdag och sex dagar framåt. År 2022 har Dagens Nyheters webbtidning publicerat betydligt färre artiklar och står endast för sex publikationer under veckan om *Partiernas hemliga pengar* (se figur 7.2). Detta innebär alltså en väsentlig skillnad i rapporteringsomfång från redaktionen. År 2022 publicerade Expressens webbtidning flest artiklar om granskningen, de publicerade totalt 13 artiklar under veckan. Ytterligare en skillnad som går att utläsa i en jämförelse av figur 7.1 och 7.2, är att antalet artiklar om granskningarna i tryckt press har minskat drastiskt. Under studerad vecka år 2002 publicerades det 29 artiklar om *Valstugereportaget* i tryckt tidning (se figur 7.1). Studerad vecka år 2022 publicerades det endast 14 artiklar om *Partiernas hemliga pengar* i tryckt press (se figur 7.2). Detta innebär mer än en halvering av tryckta artiklar om granskningarna. Man kan även se en tydlig nedgång i den tryckta pressen år 2022 jämfört med 2002.

Figur 7.5 och 7.6 visar att den största skillnaden i radions rapportering mellan åren är att rapporteringen år 2002 dog ut dag tre, för att sedan få ett nytt uppsving dag sju (se figur 7.5). År 2022 dog rapporteringen istället dag två och fick inget nytt uppsving senare under veckan (se figur 7.6).

Ytterligare en skillnad i rapporteringen som man kan tyda i figurerna 7.7 och 7.8 är att *Valstugereportaget* hade sitt största uppsving den andra dagen under veckan, det vill säga dagen efter att granskningen sändes. Detta skiljer sig från *Partiernas hemliga pengar* som hade sitt största uppsving samma dag som granskningen sändes. Detta kan ha och göra med den ökade möjligheten till att publicera på digitala kanaler år 2022 än år 2002, det vill säga, medielandskapets utveckling som genererat ett snabbare nyhetsflöde.

8.2.3 Det totala rapporteringsomfånget

Sett till den totala rapporteringskurvan för de undersökta veckorna kan man se mönster i de två nyheternas livslängd. År 2002 (se figur 7.7) ser man en tydlig ökning i rapporteringsomfånget som börjar dag två, där den även har sin topp, och denna håller i sig mot dag tre och fyra för att sedan minska och plana ut. År 2022 (se figur 7.8) ser man å andra sidan att rapporteringen om nyheten har sin topp redan första dagen för att sedan kraftigt dala och plana ut. En anledning till den tydliga nedgången i kurvan år 2022 kan eventuellt vara att medierna var mindre ihärdiga i att rapportera om granskningen. På så sätt avslöjades heller ingen ny information, vilket i sin tur inte ledde till någon vidare rapportering eller större konsekvenser. Detta resultat harmoniserar väl med hur Nord (2014) menar att dagens medieklimat ser ut. Han talar om hur den digitaliserade marknaden gör att nyheter dör ut snabbare idag än innan internets genombrott, samt hur nyhetsredaktionerna ständigt är på jakt efter det som är senaste nytt. Detta skulle man kunna se som en förklaring till den uppenbara minskningen i rapporteringen år 2022.

I figur 7.9 ser man den totala mängden av nyheter per granskning för respektive kodad vecka. År 2002 har det rapporterats om *Valstugereportaget* 101 gånger i TV, radio och tidningar medan år 2022 har det rapporterats om *Partiernas hemliga pengar* 68 gånger. Detta är en tydlig minskning av omfång som möjligen skulle kunna visa på en förflyttning de stora medierna gjort från traditionell media till sociala medier. Något likt den "dödsstöt" mot traditionell media som Westlund (2017) diskuterar.

Sammanfattningsvis kan skillnaderna i rapporteringen mellan åren 2002 och 2022 visa på att *Valstugereportaget* hade en längre livslängd än *Partiernas hemliga pengar* hade.

8.3 Vilka faktorer kan tänkas ligga till grund för de olika skandalernas rapporteringsomfång i press, radio och TV?

Utifrån den totala statistiken vi fått fram på radio, TV, samt tryckt tidning och webbtidning kan vi utläsa att *Valstugereportaget* har blivit mer rapporterat om än *Partiernas hemliga pengar*. Vilka faktorer som har bidragit till att rapporteringen ser ut som den gör går inte att fastslå säkert, men det finns tydliga mönster som harmoniserar väl med tidigare forskning. Detta kan leda fram till tänkbara faktorer som inverkat i skillnaden av rapporteringsomfånget för respektive granskning.

Man kan tänka sig att medielandskapets markanta förändring kan spela en väsentlig roll när man ser till hur stor genomslagskraft en skandal får idag. Vi har sett kraftiga nedgångar av traditionella medier över tid (Nordicom) och hur ökandet av mobilanvändning bidragit till nya journalistiska marknadsmöjligheter, men också nya utmaningar. Exempelvis visar siffror från Nordicom att Aftonbladet tappade 60 procent av sina läsare av den fysiska upplagan mellan 2000-2017. Man kan tänka att allt fler läsare då vänt sig till tidningarnas digitala plattformar. I resultatet ser vi en markant nedgång av hur mycket den tryckta tidningen publicerar år 2022 jämfört med 2002, något som skulle kunna visa på hur man omstrukturerat sina publikationer.

Westlund (2017) talar om att det ökade mobilanvändandet leder till minskad eller upphörd nyhetskonsumtion av traditionella medier, något som han kallar för kannibalisering. Dessutom är medielandskapet idag betydligt mer polariserat än i början av millenniet (Strömbäck, Djerf-pierre, Shehata 2013). Med polariseringen menas att i och med alla de medieval som finns att välja mellan idag, kommer de som är nyhetsintresserade att fortsätta konsumera nyheter, medan nyhetsundvikare kommer välja andra mediekanaler. Exempel på andra mediekanaler är sociala medier eller streamingtjänster (Wadbring, Jaakola 2017). Detta förhållande hamnar i stor kontrast till hur det såg ut i början av 2000-talet. Då var medievalen var betydligt färre och radio och TV-tittandet spelade en större roll i människors vardag.

Det blir därmed enklare idag att missa en nyhet om man inte aktivt letar efter nyheten, eller om man gör ett aktivt val att konsumera den. Man skulle kunna tänka sig att detta är fallet med *Partiernas hemliga pengar*. Har man dessutom sociala medier som sin primära eller enda källa för nyheter är det lätt att nyheten försvunnit i det konstant uppdaterade flödet. På grund av sociala medier och mobilteknikens framfart har även dynamiken mellan publik och aktör förändrats (Westlund, 2017). Publiken kan idag aktivt interagera med nyhetsmedierna, men även med politiker direkt i kommentarsfältet. Politiker kan idag tala om en skandal direkt med sin publik utan att gå genom en mellanhand som tidigare var de traditionella medierna. När det utnämnda offret i frågan själv kan styra sin mediebild kan detta kan troligen bidra till att mediernas makt över ett drev idag har minskat.

En annan intressant aspekt som vårt resultat visar, och som också stämmer överens med det Johansson (2008) pratar om, är vikten av redaktionernas egna nyheter. Han talar om att redaktioner i allra största grad jobbar mot att främja sina egna nyheter, inte minst om det gäller stora granskningar eller avslöjanden. Egna nyheter korrelerar med huruvida en nyhet hamnar bakom betalvägg på tidningarnas webbsidor eller inte. Detta kan vara en förklaring till att det enbart var en artikel som låg bakom en betalvägg utifrån alla tidningsartiklar som togs del av i studien. Granskningarna kom inte ursprungligen från varken Aftonbladet, Dagens Nyheter eller Expressen. Hade det varit deras egna granskningar hade resultatet kunnat se annorlunda ut. Granskningarna gjordes istället av TV-kanaler, i detta fall Uppdrag Granskning för SVT1 och Kalla Fakta för TV4. Det som sticker ut mest är att år 2022 var det nästan enbart TV4 som talade om *Partiernas hemliga pengar*. Det är också klart tydligast att dessa två TV-kanaler även står för majoriteten av TV-nyhetsrapporteringen kring respektive skandal (se figur 7.3 och 7.4). Resultatet stämmer alltså överens med att det Johansson (2008) säger om att redaktioner är mer benägna att främja sina egna nyheter.

Vårt att ha i åtanke är att trots ganska minimala skillnader i mängden rapportering för de två studerade veckorna, sett till TV och Radio, är det en avgörande faktor hur nyhetssändningarna är utspridda på dagar och på vilka nyhetsredaktioner. Exempelvis rapporterades *Valstugereportaget* om i 18 sändningar och *Partiernas hemliga pengar* i 17 sändningar. Till synes densamma i omfång, men som ovan nämnt är det nästintill bara TV4 som rapporterat om *Partiernas hemliga pengar*. Aktuellt är den enda andra TV-aktören som nämnde granskningen och det togs endast upp i en sändning. För *Valstugereportaget* deltog alla TV-redaktioner i rapporteringen över hela veckans tid. Om man då som tittare har Rapport som sin enda TV-sänd nyhetskälla, kommer man gå miste om rapportering kring Kalla fakta-skandalen. Detta hade dock inte hänt 2002 då *Valstugereportaget* togs upp i samtliga kanaler.

Andra faktorer som kan tänkas vara bidragande till att Kalla faktas granskning blev mindre rapporterad om är redaktioners ekonomi-och lönsamhetsintressen. Enligt Nord (2019) prioriterar medierna nyheter som ger dem kommersiella skäl till att rapportera om dem, och i en skandal söker man efter ett allmänt intresse för att sedan avväga om man ska rapportera vidare om skandalen eller inte. Nord (2019) menar att när oppositionen inte utnyttjar skandalen i medier, för exempelvis egen politisk vinning, blir även redaktionerna mindre benägna att rapportera om skandalen. Detta kan kopplas till de valda granskningarna, fast på olika vis. År 2002 fanns en tydlig opposition i skandalen som medierna spann vidare på, medan oppositionen var mindre framträdande år 2022. I *Valstugereportaget* bildades en tydlig opposition mot moderaternas agerande, och inte minst mot moderaten Christer Ewe som vägrade avgå. Detta syntes tydligt i media, och gav därmed redaktioner ett tydligt motiv att rapportera vidare om *Valstugereportaget*. I och med Christer Ewes sätt att hantera situationen bildades även en opposition mot honom inom partiet Moderaterna, där man senare valde att frysa ut honom från partiet. Även dessa skeden fick utrymme i medierna. Om man däremot ser till *Partiernas hemliga pengar*, så var samtliga partier inblandade i skandal, förutom Vänsterpartiet, Centerpartiet och Miljöpartiet. Idag står dessa tre partier närmre det vänstra blocket än det högra blocket. I och med att Socialdemokraterna och partierna i högerblocket gjort försök till att kringgå lagen om korruption blir det svårt för de tre nämnda partierna att skapa en form av opposition. Detta beror även på att oppositionen, i detta fall de som *inte* är involverade i skandalen, är i minoritet. De som är inblandade i skandalen hamnar då i majoritet. Vanligen är det de som är involverade i skandalen som tillhör minoriteten, vilket hade gjort det enklare att peka ut en syndabock. Normbrottet blir det vill säga inte lika utpekande. Redaktionerna blir i sin tur mindre benägna att rapportera om skandalen eftersom att oppositionen i detta fall inte har utnyttjat skandalen för sin egen vinning och för att skandalen inte har en tydlig bov (Nord, 2019).

Redaktionens ekonomiska intressen hör ihop med vilka nyheter publiken tycker är intressanta. Eftersom skandaler ofta genererar ett stort publikengagemang kan mediedrev ses som en form av marknadsstrategi (Allern et.al, 2012). Med denna kunskap kan man begripa att redaktioner är mindre benägna att rapportera vidare om sådant som inte läses eller klickas på av publiken. Med koppling till resultatet av undersökningen i denna uppsats, mer exakt resultatet om tryckt tidning och webbtidning som visade att *Valstugereportaget* har skrivits

mer om än *Partiernas hemliga pengar*, kan en förklaring till detta vara att Kalla faktas granskning inte har fångat publikens intresse lika mycket som Uppdrag gransknings reportage, och därmed fick färre klick och läsningar. Detta kan ha bidragit till att tidningsredaktioner som har ett kommersiellt intresse, valde att skriva om *Partiernas hemliga pengar* i mindre utsträckning.

Ytterligare en möjlig förklaring till att *Partiernas hemliga pengar* fick mindre utrymme i medierna än *Valstugereportaget* är att politiker idag är mer medietränade än för 20 år sedan (Nord, 2014). Det ska tilläggas att detta konstaterande skrevs av Nord år 2014, och med tanke på medielandskapets utveckling kan man ana att politiker är än mer medietränade idag, år 2022. Han menar att en särskilt viktigt utvecklingstendens för drevets framtid är den professionella kommunikationens utveckling, innefattande professionalisering och krishantering. Standardiserade krishanteringsstrategier och medieträning har väglett politiker att undvika blåsväder, och därför har politiker utvecklat förmågan att avstyra skandaler. I och med detta skriver Nord (2014) att mediedreven i framtiden kommer att minska. Denna forskning kan direkt kopplas till politiker som var inblandade i skandalen som Kalla fakta avslöjade, och att den inte fick lika stort uppsving eftersom politikerna använde sig av ett mer professionellt och utvecklat sätt att avstyra skandalen. Förutom den professionella kommunikationens utveckling hävdar också Nord (2014) att framväxten av internet och sociala medier påverkar de moderna mediedrevens livslängd och förekomst. Nyheter dör ut snabbare och redaktioner strävar efter att tillfredsställa publikens behov med färskare nyheter. Detta kan också vara medverkande kraft i att *Partiernas hemliga pengar* från 2022 fick mindre uppmärksamhet i media än *Valstugereportaget* från 2002.

Allern och Pollacks (2016) teori om flockdjursbeteende går att koppla till denna studies resultat. Flockdjurshypotesen innebär att flertalet aktörer befäster samma åsikt, skapar material utifrån den och därefter sprider informationen vidare. Dessa aktörer skapar gemensamt en och samma verklighetsuppfattning av skandalen, och denna uppfattning bekräftas desto fler aktörer som följer efter och producerar liknande material (Allern & Pollack, 2016). År 2002 rapporterade samtliga TV-kanaler om Uppdrag granskning, men år 2022 är det främst TV4 som rapporterat om Kalla faktas granskning. SVT2:s Aktuellt nämnde endast granskningen i en sändning. Det går att se ytterligare en skillnad i rapporteringsomfång från Dagens Nyheters webbtidning 2002 kontra 2022. År 2002 publicerade de 19 artiklar, jämfört med endast 6 artiklar år 2022 som handlar om *Partiernas hemliga pengar*. Dessa två exempel tyder på att flockdjursbeteendet var mindre avgörande när det kom till att rapportera om Kalla faktas granskning. Detta kan i sig vara en anledning till varför denna granskning föll mellan stolarna, medan det går att se ett tydligare och större flockdjursbeteende kring rapporteringen av Uppdrag granskning. Om fler medier hakar på rapporteringen om en skandal, kan det i sin tur leda till större spridning och således kan en skandal bli indragen i ett stort mediedrev.

Rasism är något som dagligen är mer närvarande för folk på individnivå, medan korruption sällan berör folk i vardagen. I och med detta kan man se till att folk väljer att inte ta del av en nyhet som inte berör personen i vardagen. Forskningen tyder till att kunskapsklyftorna ökar och att folk söker sig till sådana nyheter och medier som distribuerar material som stämmer

överens med ens egna verklighetsbild. Denna anmärkningsvärda utveckling som ökar glappet mellan nyhetsintresserade och icke-nyhetsintresserade påverkar således vilka som tar del av vilka nyheter (Strömbäck, Djerf-Pierre, Shehata, 2013). Med detta resonemang kan det antas att folk har varit mindre benägna att ta del av *Partiernas hemliga pengar*, eftersom korrupsion är mer komplext och inte berör dem direkt på individnivå i vardagen. I och med att kunskapsklyftorna ökade redan år 2013 kan man även argumentera för att de ökat ytterligare sedan dess. Således kan detta vara en anledning till varför Kalla faktas granskning inte fått ett lika stort rapporteringsomfång som *Valstugereportaget*.

8.3.1 Medialisering

Vid studier av vad som gör en nyhet attraktiv har vinklinsmetoderna visat sig vara lika aktuella nu som då. Ju fler av vinklinsmetoderna nyheten stämmer överens med, desto starkare och mer slagkraftig antas nyheten vara (Hernes, 1978). Genom att applicera dessa tekniker på innehållet och strukturen i *Valstugereportaget* och *Partiernas hemliga pengar*, kan man utläsa diverse likheter och skillnader. Nedan följer en analys av respektive granskning utifrån Hernes (1978) teori om medialisering.

Tillspetsning – För tillspetsning krävs att man är tydlig, rak och kortfattad. I både *Partiernas hemliga pengar* och *Valstugereportaget* inleder man med en tillspetsad och dramatisk inledning, detta genom att visa häpnadsväckande uttalanden som fångas på dold kamera med tillhörande effektfull musik. I *Partiernas hemliga pengar* frångår man dock det mer raka och skarpa innehållet, och övergår till mer överblick, information och bakgrund. I detta skede avtar spänningen, och man lämnar plats för innehåll som är mindre relevant och mer luddigt, exempelvis hur partierna valkampanjar på stan. Detta skiljer sig från *Valstugereportaget* där man valt att bortse från information och kontextualisering, utan nästan konstant fokuserar avslöjandet av politiker. När avslöjande efter avslöjande byter av varandra upplevs dramaturgin vara i ständig upptrappning, vilket kan uppfattas som ett tillspetsat innehåll.

Förenkling – I *Partiernas hemliga pengar* har man tagit sig an ett mer invecklat ämne, såsom politik och korrupsionslagar vilket kräver förenkling och mer förklaringar för att tittaren ska kunna förstå. Exempelvis användes begreppet bulvan, som även hade stor betydelse i sitt sammanhang, men som aldrig förklarades ordentligt. Risken med detta blir att tittaren upplever att de inte förstår kontexten, och således tappar intresset. Detta skiljer sig från *Valstugereportaget* som behandlar ämnet rasism. Rasism är något som gemene man är mer bekant med, och som möjligen förklarar sig självt. Det blir alltså enklare för tittaren att förstå vad granskningen har för innebörd, och journalisterna behöver inte lägga lika mycket fokus på att förklara och presentera tillhörande information.

Förenkling kan också ha med formen att göra, det vill säga hur man återger en nyhet. I *Valstugereportaget* använde man sig av ett avskalat och tydligt upplägg där man korsklippade mellan uttalande och utfrågning av samma politiker. Avslöjanden avlöste varandra, och tittaren behöver inte hålla ordning på en ouppklarad handling. I Kalla faktas granskning valde man däremot att växla mellan personer och hoppa i handlingen, och därmed blir handlingen mindre förenklad.

Polarisering och konflikt – I *Valstugereportaget* uttrycker sig politiker rasistiskt i valstugor. Efter att politikerna uttryckt sina åsikter klipps det direkt till att vederbörande uttrycker en motsatt åsikt när de vet att de blir intervjuade framför en kamera. Att politikerna säger en sak bakom kulisserna och en annan framför media är i sig en tydlig konflikt. De korsklippas mellan sina polariserade uttalanden och hamnar därför i konflikt med sina egna uttalanden.

När politikerna uttalade sig rasistiskt i valstugorna kan det ses som att de bryter mot normen och deras moral ifrågasätts. Detta är en tydlig konflikt i sig, där medierna och därefter offentligheten tar uttryck i skandalen (Allern et.al, 2012).

Konflikten i Kalla faktas reportage liknar i många avseenden konflikten i Uppdrag granskningens reportage. Tittarna får återigen se landets politiker påtala hur viktig “lagen om insyn i finansiering av partier” är framför kameran, medan de försöker kringgå lagen när de tror sig vara i ett privat sammanhang. Samtidigt som konflikten i vissa aspekter är tydlig, berör granskningen ett ämne som kan vara svårt att förstå. Korruption är inte lika påtagligt eller känsligt i sig, dels för att Sverige är ett land där korruption förekommer sällan. Med detta kan man argumentera för att något så pass normbrytande borde skapa större känslreaktioner och sticka ut mer. Däremot påverkar det inte medborgare på en individnivå i vardagslivet, till skillnad från rasism, som är ett polariserat ämne i det svenska samhället. Skandaler som snarare handlar om den moraliska aspekten av en händelse tenderar att öka angelägenheten av rapportering. Det är alltså mer det oacceptabla beteendet och den personliga karaktären hos politikern som genererar mediedrev, mer än skandalens faktiska innehåll. Exempelvis är det ovanligare att ekonomibrott som politiker begått står i centrum och blossar upp, istället läggs fokus på deras normbrytande beteende (Allern et.al, 2012). I detta fall blir konflikten och den moraliska aspekten tydligare i *Valstugereportaget* än i *Partiernas hemliga pengar*, som berör ett ekonomibrott.

De polariserade åsikterna får också bemötas på ett annat sätt i Kalla fakta än hur de bemöts i Uppdrag granskning. I *Partiernas hemliga pengar* ställs majoriteten av politikerna till svars över telefon. Med detta kan politikerna lättare välja om de vill besvara frågorna, eller lägga på telefonen, alternativt svara på sms eller mejl. Denna typ av utfrågning speglar inte konflikten på samma sätt som när politiker ställs till svars öga mot öga.

Intensifiering – Genom hela granskningen följer *Valstugereportaget* samma dramaturgi. Tittaren kastas direkt in i rasismen i valstugorna och får bevittna en konstant upptrappning. Det förekommer allt fler häpnadsväckande uttalanden från politiker, och det ena uttalandet tycks vara värre än det andra. Detta gör att hela handlingen genom reportaget är intensifierat.

Valstugereportaget upplevs vara häpnadsväckande, medan *Partiernas hemliga pengar* skapar mer spänning och dramatik. Den sistnämnda följer en dramaturgi som liknar utformningen av en film. Spänningen går i vågor och bryts av med lugnare sekvenser, vilket leder till att Kalla faktas granskning inte upplevs lika intensiv.

Konkretisering – Kalla fakta behandlar korruption, vilket är ett ämne som är mindre närvarande i den svenska samhällsdebatten, till skillnad från rasism. Det är möjligen svårare att relatera korruption än rasism, och därför krävs tydlig konkretisering för publiken. Trots

detta har Kalla fakta lyckats göra reportaget begripligt, men utelämnar att konkretisera vissa begrepp, exempelvis som tidigare nämnt, ordet bulvan.

Valstugereportaget hanterade ämnet rasism, vilket man kan påstå vara ett ämne som är tillräckligt konkret och att det därmed inte behöver konkretiseras. Å andra sidan är rasism ideologiknutet, och människor med främlingsfientliga åsikter eller som sympatiserar med detta kanske inte ens benämner dessa åsikter som "rasism". Därmed kan det vara svårt att sätta sig in i vad det är som sägs som är så fel. En konkret definition av vad rasism innebär och vart det har sitt ursprung hade därmed kunnat stärka Uppdrag granskningens konkretisering och minskat risken för personlig tolkning av ämnet.

Personifiering – Få saker intresserar människor så mycket som andra människor, och när en nyhetshändelse kan kopplas till en eller flera personer tenderar den att få större genomslagskraft. Redan vid ämnena som de två reportagen behandlar kan man dra slutsatsen att rasism kommer att väcka mer känslor. Rasism berör andra människor och påverkar andra människor, och därför blir personifieringsfaktorn hög i *Valstugereportaget*. En annan viktig faktor gällande personifiering är att i *Valstugereportaget* fick tittaren bevittna samtliga ansvarsutkrävande intervjuer med politiker öga mot öga, medan i *Partiernas hemliga pengar* skedde de huvudsakligen över telefon eller mejl.

Kalla fakta behandlar ett ämne som är svårare att personifiera. Korruption och lagar är inte lika levande, utan är mer abstrakta. Därför tenderar sådana ämnen inte väcka lika stora känslor. Politiska skandaler är ofta personfokuserade och lägger vikt vid en enskild politikers handling snarare än ett hela partiets snedsteg. En skandal om korruption får sällan ett stort intresse från landets medborgare, trots att medierna driver skandalen framåt. Detta beror sannolikt på att det är svårare att personifiera ett ämne som korruption (Tumber & Waisbord, 2004a). Vidare är det mer lönsamt att producera och driva skandaler med ett personifierat fokus, riktat mot enskilda politiker. Dessa typer av skandaler, innefattar en lättbegriplighet och engagerar många, men denna typ av journalistik är också billig att producera vilket i sin tur gynnar redaktionerna. Mer komplicerade ämnen som behandlar strukturella problem saknar den låga abstraktionsnivån och den tydliga personifieringen, vilket innebär en mer kostsam produktion. De komplexa politiska skandalerna resulterar mer sällan i stor uppmärksamhet, till skillnad från personfokuserade skandaler (Pollack, 2016).

9 Slutsatser

9.1 Slutsatser kopplat till frågeställningarna

I detta avsnitt kommer vi att mer kortfattat redogöra för de huvudsakliga resultaten och slutsatserna. Studiens syfte har varit att jämföra rapporteringsomfånget gällande Valstugereportaget och Partiernas hemliga pengar, samt analysera de faktorer till varför rapporteringen skiljer sig åt. Värt att notera är att den tredje frågeställningen endast redovisar tänkbara förklaringar till de skillnader som uppmärksammats. Med hjälp av den kvantitativa innehållsanalys har vi kommit fram till följande slutsatser:

Frågeställning 1: Kan de båda politiska skandalerna räknas som drev?

Utefter det teoretiska ramverk vi utgått ifrån i denna studie kan vi fastslå att de båda skandalerna kan räknas som mediedrev. Båda granskningarna uppfyller kraven att ha rapporterats om i minst fem dagar i sträck av minst två stora medier. De har även rapporterats om på ett omfattande vis med en kritisk vinkel. Däremot, om vi endast hade utgått från ursprungskriteriet som syftade till att två stora tidningar skulle rapportera i minst fem dagar i sträck om skandalen, skulle inte *Partiernas hemliga pengar* kunna räknas som ett drev. Sammanfattningsvis, kan man utifrån denna studie fastslå att både *Valstugereportaget* och *Partiernas hemliga pengar* kan räknas som mediedrev.

Frågeställning 2: Vad finns det för likheter och skillnader i omfång av rapportering gällande de två politiska granskningarna i press, radio och TV?

Omfånget i rapporteringen av båda granskningarna är snarlikt i TV- och radionyhetererna. Dock finns det en betydlig skillnad i vilka nyhetsredaktioner som varit inblandade i rapporteringen, i främst TV- nyheterna, samt hur fördelningen av rapporteringen såg ut under veckan. År 2002 rapporterade samtliga medier om skandalen flertalet gånger under hela veckan, medan år 2022 stod TV4 nästan enskilt för veckans rapportering om skandalen. Det är framförallt gällande tidningars rapporteringar som skiljer sig i sitt rapporteringsomfång. Den mest markanta skillnaden syns i att den tryckta tidningens rapportering har minskat, något som kan vara till följd av det digitaliserade medielandskapet. Däremot går det även att se att rapporteringen i webbtidningen också minskat mellan åren. I tidningarna rapporterades det om *Valstugereportaget* 73 gånger under den valda veckan, jämfört med 43 rapporteringar om *Partiernas hemliga pengar* 2022. Totalt sett rapporterades det om Uppdrag gransknings reportage 101 gånger, och Kalla faktas reportage 68 gånger. Detta är en tydlig skillnad som tyder på att det rapporterades mer om *Valstugereportaget*. Till synes kan man dra slutsatsen att det är tidningarna som främst drivit dessa drev framåt.

Frågeställning 3: Vilka faktorer kan tänkas ligga till grund för de olika skandalernas rapporteringsomfång i press, radio och TV?

I stora drag kan vi säga att det nya medielandskapet, med ett snabbt flöde, egna nyheter och konkurrenskraftigheten kan ha haft stor inverkan i att *Partiernas hemliga pengar* har fallit mellan stolarna. Idag finns ett betydligt bredare urval av medier och människor är allt mer benägna att välja att konsumera utifrån intresse.

Utifrån det teoretiska ramverket och medialisering, kan man anta att det var enklare att förmedla ett reportage om rasism än korruption till publiken. Delvis för att rasism som ämne ligger närmare folk till vardags, och dels för att det fanns tydligare bovar i dramat i *Valstugereportaget*. *Partiernas hemliga pengar* är inte lika personifierat och saknar en tydligare syndabock att kunna peka ut. Detta i sig, leder till att det blir svårare för medierna att framföra skandalen till det svenska folket. Vidare kan det antas att den ekonomiska vinstfaktorn kan vara en anledning till skillnaden i rapporteringsomfånget. Skandaler med ett personfokus är billigare journalistik att producera, tillskillnad från sådan som exempelvis handlar om korruption, som är ett mer svårbehandlat ämne. Märker redaktioner att nyheter går dåligt, det vill säga får få interaktioner, tenderar man att gå vidare med andra nyheter. Sammanfattningsvis, går det att se flertalet eventuella faktorer till varför den ena skandalen blev mer uppmärksammas av medierna än den andra. Dock går det inte att helt säkert slå fast vad som påverkat och hur mycket det påverkat.

10 Slutdiskussion

Denna studie har kommit fram till att båda skandalerna kan ses som mediedrev, samt att det finns tydliga skillnader i rapporteringsomfånget. Vi har gjort en genomgående analys av de största rikstäckande tidningarna samt TV- och radiokanalerna. Med detta kan det antas att vi har täckt en stor del av den rapportering som förekom om skandalerna under de utvalda veckorna. Däremot kan vi inte utesluta att viss rapportering har uteblivit ur studien, och vi kan heller inte föra ett resonemang kring hur lokala medier har rapporterat. Eftersom vi har gjort en djupgående och heltäckande analys av rapporteringen så är det tänkbart att de resultat och mönster vi har identifierat också kan appliceras på liknande fall. Vidare har vi kunnat tyda tänkbara faktorer till varför rapporteringsomfånget skiljer sig åt gällande de två skandalerna.

Våra slutsatser stämmer väl överens med den tidigare forskning som vi har tagit del av, exempelvis gällande hur mediedrev drivs framåt och vilka faktorer som ligger bakom detta. Slutligen har våra tre frågeställningar skapat en tydlig bild av hur mycket det rapporterats om skandalerna, samt vad som kan ha påverkat utfallen. Resultatet har landat i att båda skandalerna, *Valstugereportaget* (SVT, 2002) och *Partiernas hemliga pengar* (TV4, 2022) kan räknas som mediedrev, men att det finns skillnader i rapporteringsomfånget om dessa. Detta resultat stämmer överens med uppsatsens ursprungliga hypotes, att skandaler idag inte har en lika lång livslängd som förr.

Under studiens gång har vi fört en diskussion kring hur resultatet kan spegla verkligheten på redaktionerna. Vi anser det vara anmärkningsvärt att redaktioner idag tycks främja sina egna nyheter och intressen före vad som är viktigt för publiken. Ett exempel på detta är att SVT1 Rapport valde att inte rapportera om *Partiernas hemliga pengar* över huvud taget. Nyheter som borde få stor uppmärksamhet, som i fallet med *Partiernas hemliga pengar*, tycks bortprioriteras för annat, och därmed riskerar journalistiken att delvis misslyckas med sitt uppdrag i att informera medborgarna. Detta väcker frågor hos oss, som en del av den blivande journalistkåren, kring hur redaktioner prioriterar kring politiska skandaler. Låter man det förväntade tempot i mediaflödet, och behovet av att främja egna nyheter övervinna behovet av att fortsätta rapportera om sådant som medborgarna faktiskt behöver få veta? Resultatet visar på att den politiska skandalen år 2022 tycks ha kortare livslängd och rapporteras mindre om idag än för tjugo år sedan. Om detta är en generell trend vore det lämpligt att reflektera kring om politiska granskningar delvis har tappat sin slagkraft, vilket i sin tur i sådana fall kan bli ett demokratiskt och journalistiskt problem. Granskningar är således resurs-och tidskrävande journalistik att genomföra. Kedjereaktionen av att de inte längre får lika stor uppmärksamhet kan då bli att redaktioner tvingas omprioritera, och producerar mer av den journalistik som istället frambringar ett större intresse hos publiken. Viktig journalistik kan således riskeras att bli bortprioriterat.

10.1 Förslag till vidare forskning

Utefter denna studie kan vi se tänkbara forskningsområden som är intresseväckande. Främst hade det varit intressant att göra en analys av innehållet i rapporteringen om *Valstugereportaget* och *Partiernas hemliga pengar*. I denna studie har vi främst analyserat

frekvens och det hade varit intressant att undersöka om det går att tyda skillnader eller likheter i rapporteringens innehåll. Exempelvis om man i pressen behandlar skandalomsusade politiker annorlunda idag kontra tjugo år sedan. Det hade även varit intressant att analysera rapporteringsomfånget och dess innehåll på en lokal nivå. Det hade då eventuellt varit möjligt att se andra mönster i rapporteringen, exempelvis om politiker som är involverade i skandaler blir mer eller mindre utsatta i lokala medier jämfört med i riksmidia.

Slutligen hade det varit intressant att applicera samma eller liknande metoder och teoretiska ramverk på andra typer av drev, både politiska och icke politiska. Framförallt gällande drev mot kandidater, då dessa har en tendens av att få omfattande genomslagskraft för att sedan glömmas av och försvinna. Dessa typer av drev hade varit intressanta att analysera, tillsammans med teorin om att skandaler med ett personfokus har större potential att få mer uppmärksamhet av media och dess publik. Det som hade varit väsentligt att analysera är huruvida rapporteringsomfånget har förändrats under 20 års tid och om det går att se liknande tendenser hos kandidatsdrev som denna studie påvisat hos politiska drev.

11 Referenslista

Digitala källor

Allern, S., Kantola, A., Pollack, E. & Blach-Ørsten, M. (2012) "Increased Scandalization. Nordic Political Scandals 1980 - 2010", i Allern, S & Pollack, E. *Scandalous! The Mediated Construction of Political Scandals in Four Nordic Countries*, Nordicom: Göteborg, 9-73.

Allern, S. & Pollack E., red., (2009) *Skandalenes Markeds plass. Politikk, Moral og Mediedrev*, Fagbokforlaget: Bergen

Asp, K. (2003). *Medieval 2002. Partiskhet och valutgången*. Göteborgs universitet: JMG
https://gupea.ub.gu.se/bitstream/handle/2077/39696/gupea_2077_39696_1.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Hernes, Gudmund, 1978. "Det mediavridde samfunn", s 181-195 i Hernes, Gudmund (red), *Forhandlingsøkonomi og blandadministrasjon*. Oslo: Universitetsforlaget.

Johansson, B. (2008). *Vid Nyhetsdesken. En Studie Av Nyhetsvärdering Vid Svenska Nyhetsredaktioner, 2008*.

Journalisten. (2007) *Större skillnad på SVTs Rapport och Aktuellt*.
<https://www.journalisten.se/nyheter/storre-skillnad-pa-svts-rapport-och-aktuellt>

Kovach, B., & Rosenstiel, T. (2021). *The elements of journalism : What newspeople should know and the public should expect*. New York: Crown Publishing Group.

Myndigheten för press, radio och tv (MPRT). (2020) *Medieutveckling 2020 Svenska Nyhetsvanor – i normaltider och kristider*.
<https://www.mprt.se/globalassets/dokument/publikationer/medieutveckling/svenska-nyhetsvanor/svenska-nyhetsvanor-2020.pdf>

Myndigheten för press, radio och tv (MPRT). *Medieutveckling över tid*.
<https://www.mprt.se/medieutveckling-och-statistik/medieutveckling-over-tid/>

Nilsson, Å. (2002). "Kvantitativ innehållsanalys" i: Ekström, M & Larsson, L. (red.) *Metoder i kommunikationsvetenskap*. s.111 Lund: Studentlitteratur

Nord, L. (2014) *Drevjournalistikens drivkrafter och dynamik*, Institutet för mediestudier: Stockholm

Nordicom. The five largest radio channels per country, 2020 (incl. channel data, 2000–2020)
<https://www.nordicom.gu.se/en/statistics-facts/statistik/five-largest-radio-channels-country-2020-incl-channel-data-2000-2020>

Nordicom. TV viewing in the Nordic countries: Daily reach, viewing time, the largest channels, 2000-2021
<https://www.nordicom.gu.se/en/facts-analysis/statistik/tv-viewing-nordic-countries-daily-reach-viewing-time-largest-channels-2000>

Nordicom. Top ten daily newspapers by number of readers, 2000-2017 (discontinued time series)
<https://www.nordicom.gu.se/sv/statistik-fakta/statistik/top-ten-daily-newspapers-number-readers-2000-2017-discontinued-time>

Novus/SVT Väljarbarometern 2022
<https://novus.se/valjarbarometer-arkiv/novus-svt-valjarbarometer-september-ga-och-rosta-pa-sondag/>

Partiernas hemliga pengar (2022). Kalla fakta, TV4.

Pollack, E. (2016). Mediedrev och politiska skandaler. In K. Almqvist (Ed.), *Medielandskapet*. Stockholm: Axel och Margaret Sx:son Johnsons stiftelse för allmännyttiga ändamål.

Samuelsson K, L (2018). Tack vare er är Aftonbladet Plus störst i Norden. Aftonbladet. Hämtad 2022-11-27.

Sjøvaag, H. (2016). Introducing the Paywall. *Journalism Practice*, 10(3), 304-322.

Statens medieråd. (2019) *Nyhetens behag: Svenska barns och ungdomars nyhetsanvändning*. Stockholm: Statens medieråd. *Medialisering och makt: En analys av mediernas politiska påverkan* (Jesper Strömbäck, 2009).

<http://miun.diva-portal.org/smash/get/diva2:235415/FULLTEXT01.pdf>

Strömbäck, Jesper, Djerf-Pierre, Monika & Shehata, Adam (2013). The Dynamics of Political Interest and News Media Consumption: A Longitudinal Perspective. *International Journal of Public Opinion Research*, 25(4), 414-435.

Strömbäck, J. *Demokratin och det förändrade medielandskapet*. (2015). Statens offentliga utredningar (s. 210-212)

Sveriges Radio. (2011) *Nyhetsutredningen*.
<https://sverigesradio.se/artikel/4426999>

SVT (2022) Väljarbarometer dag för dag.

<https://www.svt.se/datajournalistik/val2022/valjarbarometer-dag-for-dag/>

Tumber, H. & Waisbord, S. (2004a). Introduction Political scandals and media across democracies, Volume I. *American Behavioral Science* 47(8), 1031-1032.

Valmyndigheten (2019) Valresultat 2002.

<https://www.val.se/valresultat/riksdag-region-och-kommun/2002.html>

Valmyndigheten (2022) Valresultat 2018.

<https://www.val.se/valresultat/riksdag-region-och-kommun/2018/valresultat.html>

Valmyndigheten (2022) Valresultat 2022.

<https://www.val.se/valresultat/riksdag-region-och-kommun/2022/valresultat.html>

Valstugereportaget (2002). Uppdrag granskning, SVT1.

Wadbring, I., & Jaakkola, M. (2017). *Medieutveckling 2017*. Myndigheten för press, radio och tv. (s. 1-6, 17)

<https://www.nordicom.gu.se/sv/publications/medieutveckling-2017-medioutbud> (Hämtad 29/9-22)

Westlund, Oscar. (2017). *Nyhetsjournalistik i en mobil tidsålder: En genomgång av tio viktiga forskningsområden*. *Norsk Medietidsskrift*, 24(2), 1-12 doi: 0805-9535-2017-02-05

Tryckta källor

Allern, S., Kantola, A., Pollack, E., & Blach-Ørsten, M. (2012). Increased scandalization, Nordic political scandals 1980-2010. I.A. Allern, S., & Pollack, E (Red.), *Scandalous! The mediated construction of political scandals in four nordic countries* (s.44-45). University of Gothenburg: Nordicom

Esaiasson, Peter, Gilljam, Mikael, Oscarsson, Henrik & Wängnerud, Lena (2012). *Metodpraktikan: Konsten att studera samhälle, individ och marknad*. Stockholm: Norstedts juridik.

Johansson, B. (2006). *Efter valstugorna: skandalstrategier och mediemakt*. Göteborg University

Nord, Lars. (2019). Journalistiska drev och skandaljournalistik. I M. Karlsson, & J. Strömbäck (Red.), *Handbok i journalistikforskning* (s.299-309). Lund: Studentlitteratur

12 Bilagor

KODBOK - När skandalerna faller mellan stolarna

Denna studie är en kvantitativ frekvensanalys och jämförelseanalys av hur omfattande rapporteringen kring två politiska granskningar.

(Analysenhet: Ett inslag/ en artikel där en av de två granskningarna nämns)

Kodboken innehåller konstruerade variabler och analysenheter där aktuella bortfallskoder har inkluderats.

2002

10/9 Tisdag

11/9 Onsdag

12/9 Torsdag

13/9 Fredag

14/9 Lördag

15/9 Söndag

16/9 Måndag

2022

18/8 Torsdag

19/8 Fredag

20/8 Lördag

21/8 Söndag

22/8 Måndag

23/8 Tisdag

24/8 Onsdag

KONSTRUERADE VARIABLER

V1 Kodare

- 1 = Hugo
- 2 = Yasmine
- 3 = Josefin

V2 År

- 1 = 2002
- 2 = 2022

V3 Månad

- 1 = augusti
- 2 = september

V4 Dag (dagens nummer i månaden) - Numeric

V5 Veckodag

- 1 = Måndag
- 2 = Tisdag
- 3 = Onsdag
- 4 = Torsdag
- 5 = Fredag
- 6 = Lördag
- 7 = Söndag

V6 Typ av media

- 1 = Tidning
- 2 = Radio
- 3 = TV

V7 Om tidning

- 1 = Aftonbladet print
- 2 = Aftonbladet webb
- 3 = Expressen print
- 4 = Expressen webb
- 5 = Dagens Nyheter print
- 6 = Dagens Nyheter webb

V8 Om webb, bakom betalvägg

- 1 = Ja
- 2 = Nej

V9 Om radio

- 1 = P1 Ekot
- 2 = P3 Ekot
- 3 = P4 Ekot
- 4 = Rix FM Nyheter

V10 Om TV

- 1 = SVT1 Rapport
- 2 = SVT2 Aktuellt
- 3 = TV4 Nyheterna
- 4 = SVT1 Uppdrag Granskning
- 5 = TV4 Kalla Fakta

V11 Om Tv/Radio, tid på dygnet

- 1 = Morgon 06:00-11:00
- 2 = Förmiddag 12:00-14:00
- 3 = Eftermiddag 15:00-17:00
- 4 = Kväll 18:00-23:00

V12 Nämns granskningarna

- 1 = Ja
- 2 = Nej
- 9 = Okodbart

V13 Om nämns, vilken granskning nämns

- 1 = Uppdrag Granskning
- 2 = Kalla Fakta
- 3 = Båda nämns i samma sändning/artikel

V14 Om radio/TV hur lång tid ägnas åt nyheten (numerisk, ex 0.14 ex 1.14)**V15 Om radio/TV nämns granskningen i puffen**

- 1 = Ja
- 2 = Nej

V16 Om radio/TV Vilken placering i sändningen har nyheten (numerisk, ex första nyheten = 1)**V17 Om print-tidning finns nyheten om granskningen på första sidan**

- 1 = Ja
- 2 = Nej

